

SZAKDOLGOZAT

ORSÓS VANESSZA
Tanító szak

Kaposvár

2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Tanító Szak

Kézírás a digitalizáció árnyékában

Belső konzulens: Kövérné Nagyházi
Bernadette PhD
egyetemi docens

Készítette: Orsós Vanessza
XCLZXW
nappali tagozat

Intézet/Tanszék: Neveléstudományi Inté-
zet/Anyanyelvi és Gyermek kultúra Tanszék

Kaposvár
2023

Tartalom

1	Bevezetés	4
2	Az írás	5
2.1	Írásbeliség	5
2.2	Az írás létrejötte.....	5
2.3	Könyvnyomtatás	6
2.4	Írógép.....	7
2.5	Számítógép	8
2.6	A grafikus megjelenés válfajai	9
2.7	A digitalizáció hatása.....	10
2.8	Konklúzió	11
3	Kutatás bemutatása	12
3.1	Szociodemográfiai adatok elemzése.....	13
3.2	A kézírás használata	15
3.3	A kézírás személyes megítélése	17
4	Korcsoportonkénti elemzés.....	19
5	Kutatási kérdések megválaszolása	38
6	Összegzés	42
7	Irodalomjegyzék	43
8	Mellékletek:	44

1 Bevezetés

A digitális eszközök berobbanása az életünk minden szegmensén folyamatos változást eredményez, nincs ez másképp az kézírás használatával kapcsolatban sem. Mára már, felmerülhet a kérdés, van- e szükség írásra?

Szakedolgozatom készítése során, az emberek íráshoz való hozzáállását, viszonyulását jártam körbe. Kíváncsi voltam, hogy milyen kapcsolatot ápolnak a kézírás használatával. Milyen gyakran használják, mihez alkalmazzák szívesebben, egyáltalán szeretnek-e írni? Többek közt vizsgáltam, hogy a digitális írásmód vagy a klasszikus értelemben vett kézírás kedveltebb-e számukra.

Témaválasztásomat egy teljesen hétköznapi szituáció szülte. Rövides időn belül két beszélgetésnek is résztvevője voltam, mely hasonló témakörben zajlott szaktársaim és oktatóim között. Elhangzott a kérdés, szeretünk-e kézzel írni, illetve milyen alkalmak adtán használjuk ezt a módszert. Meglepő válaszokat hallottam kortársaimtól és oktatóimtól is. Ekkor merült fel bennem a tény, hogy nem mindenki számára evidens már a saját kezünkkel való folyóírás használata. Továbbgördítve a beszélgetést, jövőre vonatkozó elképzeléseket is felvetettünk, melyeket megvitattunk. Ezek ugyancsak figyelemre méltó bepillantást engedtek néhányunk gondolatába.

Tulajdonképpen ezeket a szituációkat és gondolatmeneteket ültettem át egy kérdőív formájában, és valóban az egyének segítségét kértem, miszerint osszák meg velem meglátásaikat, véleményüket ezzel kapcsolatban. Érdeklődve várom az eredményeket, kíváncsi vagyok, mennyire megosztó az emberek számára a két módszer használata, hogy viszonyulnak egyik-hez-másikhoz!

2 Az írás

2.1 Írásbeliség

Az írástörténet nagy állomásait veszem szemügyre, azonban említést kell tennem, hogy, ahhoz, hogy az írásbeliség létrejöhessen, a nyelviállapotnak jelentős fejlettségi szinten kellett lennie, hogy alapvető feltételként szolgáljon az írott szó megszületésében (Várkonyi 2001). Tehát, egymásra épülő, kölcsönös viszony áll fenn a két fogalom között, tulajdonképp, egyik nem létezne a másik nélkül (Benczik 2001). Kialakulása, mai formája több évezredes folyamatnak a következménye. Tudományterületek különféle elméletekkel, kutatásokkal, más- más szempontokkal álltak elő, mint például a nyelvtudomány, a paleográfia, pedagógia, nyelvészet, szociológia, pszichológia (Jakó–Radu 1987; Tóth, 2010).

Történelmünk feltérképezése, a világ feltárása, számos tudomány és kutatás a régmúlt írásos emlékeire hagyatkozik. Kezdetekben minták, rajzok jelentették az írásos kommunikációt, majd az idő során felváltották ezeket különböző jelrendszerek, szimbólumok, és legvégül a sok-sok változást és fejlődést megélt, betűk, melyekből kialakultak a szavak, mondatok és szövegek. Jelentősbeli mérföldkő ez, az emberiség számára.

Kezdetben nehéz volt, privilégiumnak számított, ha az ember írni-olvasni tudott (Jakó–Radu 1987). Azonban a világ fejlődése, azon következményeket vonzotta magával, hogy egyre több ember igényelte ezt a tudást. Előfeltétel volt, az adott nyelv probléma nélküli ismerete, magabiztos használata (Benczik 2001). Ma már képtelenség a gondolat, hogy az ember ne legyen olyan alapvető készség birtokában, mint az írás-olvasás, de ez nem mindig volt így.

2.2 Az írás létrejötte

Az első írott szimbólumokkal ellátott emlék, Kr.e. 3500-ban készülhetett, a Közel-Keleten és Dél-Kelet-Európában (Crystal 1998). A mai Irán és Irak területén sumér eredetű táblák fellelhetők, a Tigris és Eufrátesz környékéről. Az Uruk államban található táblákon, körülbelül 1200 féle szimbólum olvasható, terület és gazdasági ügyintézkéssel kapcsolatban (Crystal 1998). Valószínűsíthető, hogy az írást, a kereskedelem és az államszervezés tette szükségessé (Tóth, 2010). Érdekes, hogy a régi görög városállamok határait a hang terjedésének távolsága határozta meg, terjedelmesebb államok vezetéséhez, szervezéséhez szükségszerű volt az írott kommunikáció (Benczik 2001). A képírás, szótagírás, későbbi fogalomírás egyidejű alkalmazása a beszéddel nehézséget okozott az embereknek (Benczik 2001).

Alfabetikus írás

Az első „teljes” ábécé Kr.e. 800 körülre tehető, eredete a főníciaiaktól származik (Benczik 2001). Közel háromezer éves múltra tesz szert, azonban értékteremtő, hiszen ma is ezt használjuk, természetesen kiegészítve, átformálva (Benczik 2001). Teljes ábécének nevezzük, de ez sem képes a beszédhang minden részét rögzíteni (Benczik 2001). Előjárók voltak, ugyanis a szó vagy szótagot jelölő piktogramok helyett, írásjegyeket használtak. Számszerűen 22 hangjelölő írásjegy alapján rögzítették szövegeiket. Ezen írásjegyek alapja valószínűsíthetőleg az egyiptomi hieroglifák voltak (Crystal 1998; Tóth, 2010). A hieroglif írást szigorú rendszer foglalta magába, bizonyos jelek sorrendiségét hierarchikus szabály alkotta, például az élvezetők az isten szimbólumok voltak. Ez az írásfajta nem alakult át alfabetikus írássá több évezred során sem. Az ókori görögök, ezt fejlesztették tovább, ugyanis magánhangzókkal tarkították (Tóth, 2010).

Az európai országok nyelvhasználatára az alfabetikus írásrendszerek jellemzők, zöme latin és cirill betűket használ, mindkét fajta a görög írásból fejlődött (Crystal 1998). A görög ábécé nemzetközinek tekinthető, bár már csak a görög nép használja, de a vallás és az orvostudomány is erre alapszik, e területeken fellelhető. A matematika, illetve a természettudományok is alkalmazzák, jelrendszerként. A latin ábécé könnyebben olvasható és írható a cirillhez képest (Benczik 2001).

2.3 Könyvnyomtatás

Johannes Gutenberg sokak számára nem ismeretlen név. Történelem órán is kiemelt szerepet kap, nem hiába, hiszen nem kevesebbet köszönhetünk neki, minthogy könyvet tarthatunk a kezünkben. Nem ő volt az egyedüli, sőt nem is az első, hiszen Kínában már a 7. században nyomtatásra került a *Gyémánt Szutrái* című könyv, melyet festett fatáblák segítségével nyomtattak (Crystal 1998). A nyomtatáshoz két dolog szükséges: eszköz, mely másolatot gyárt és mozgatható írásjelek (Crystal 1998). Európában ezek még nem voltak felfedezettek akkor, azonban a 15. században jelentős változás történt a német feltalálónak köszönhetően.

A könyvnyomtatás előtti időkben csak a nemesek, a felsőbb társadalmi rétegbe tartozó egyének tanulhattak írni-olvasni. Kiváltságos volt az a család, akinek megadott ez a lehetőség. A könyvnyomtatás, mint folyamat, ezt a tényt megreformálta, eztán általános cél lett a társadalom minden szegmensén, az írás-olvasás elsajátítása (Jakó–Radu, 1987). Be is következett, hiszen tudtak olvasni az emberek, igény is volt rá, így gyártani kellett a szöveget. Széles körben elérhető lett az emberek számára, már nemcsak szűk körben történhetett az igehirdetés, tájékozódás, hanem országok, államok között is hatékonyabb lett a kommunikáció. A nyomta-

tás elsődleges célja tehát a sokszorosítás volt, így a betűformákat és betűtípusokat egyszerűsíteni kellett. Ennek érdekében elkezdődött a betű stilizálása, egyfajta egységesítés. Korábban a kódexmásolók a cikornyás, egyedi írásukkal tűntek ki a tömegből, ezek azonban a többség számára sok esetben olvashatatlanul túldíszítettek voltak. A korszakalkotó találmány első ismert, kézzel fogható eredménye a Biblia, melyet 1456-ban készített Gutenberg. 42 sorból áll, gót betűstílussal íródott (Crystal 1998; Benczik 2001).

Az írott szöveg az idő elteltével egyé vált az ember tekintetében a nyomtatott szöveggel, hiszen gyakorta több esetben találkozott ezzel a formával, mint a kézírással. Sokáig a gyermekek is a nyomtatott írást tanulták az iskolákban (Benczik 2001).

A meg nem szűnő nyomtatás a papír minőségének javulását is eredményezte. Az 1700-as években már ebből a szempontból nehezen volt tartható lépés az oktatással, a napra kész információkkal, hírekkel, az emberek igénye megnőtt a napi, heti sajtó megjelenésére, olvasására (Benczik 2001). Egy újabb találmány segítségét vették igénybe, mely az írógép volt. Írástörténet szempontjából újfent jelentős volt (Crystal 1998; Benczik 2001).

2.4 Írógép

Az írógép feltalálásáról és jelentős szerepéről, jóval kevesebb szó esik, mint a könyvnyomtatásról, pedig ez is nagy lépcsőfok volt, az írástörténetiség magas létráján. Az eszközt Amerikában használták először 1867-ben, Christopher Latham Sholes nevéhez köthető (Benczik 2001). Jelentős különbséggel bírt az eddigiekhez képest, ugyanis ez esetben a szöveg már nem kapcsolható össze az ember személyével. A nyomtatás, sokszorosítás során az első példányt kézzel készítették minden esetben, így megvolt az elsődleges kapcsolat az író és a szöveg között (Benczik 2001). Az írógép használata már mást eredményezett: a nyomtatott betűk, az eszköz által, közvetlenül a papírra kerültek. Tehát az embernek csupán a gombok nyomkodásával kellett működtetnie egy eszközt, hogy szöveget lásson maga előtt, kézírás már nem volt szükséges hozzá (Benczik 2001). Ettől kezdve teljes mértékig egységes kinézetű, formájú betűket használtak ez által. Érzelmek, pillanatnyi lelkiállapot, környezeti körülmények már nem voltak hatással a szöveg megjelenésére, nem is árulkodott ezekről. Az írógép volt a kulcs a nyelv digitalizációjához, a számítógépen való gépelés kiindulópontja.

Az írógép használata többek közt új munkakört is vonzott magával: divatos lett a gépíró kisasszonyok alkalmazása a bürokráciában. Írástörténet szempontjából ezt azért lényeges megemlíteni, mert ez jól mutatja, hogy az írás tempója már megközelítette az élőszó sebességét, lendületét. Hazánkban az 1930-as években lett felkapott az eszköz használata (Benczik 2001).

„Az írógép a nyomtatott betű egységét, és tekintélyét hozta át az egyéni használatba, egyszerűs mind azonban el is személytelenítette az írást”(Benczik 2001, 104).

Ma már nem használatos ez az eszköz, hiszen ezt is felváltotta valami új, valami gyorsabb, valami praktikusabb. Múzeumokban, kiállításokon, egyéni gyűjteményekben megtalálható, és úgy gondolom, az emberekben érzelmi töltetet vált ki, egy régi ugyanakkor ma is használatba vehető technikai vívmány alkalmazása. Volt szerencsém levelet írni vele, és fantasztikus érzés volt ily módon gépelni!

2.5 Számítógép

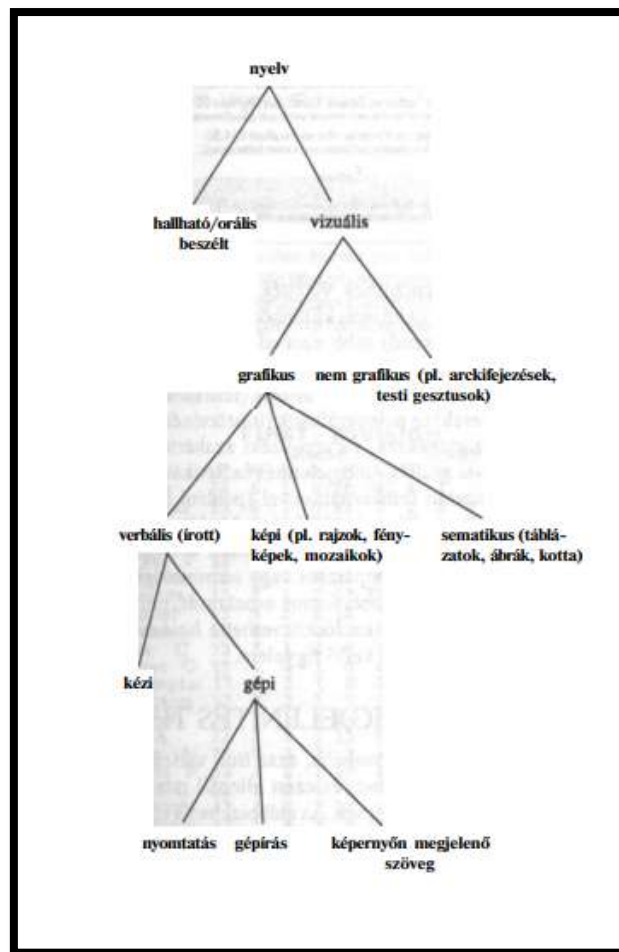
A számítógépet tulajdonképp az írógép fejlesztett verziójaként tarthatjuk számon. Rengeteg funkcióval ellátott eszköz, sok esetben megkönnyíti az emberek életét. Hosszabb szövegek gépelésekor vált közkedvelté a társadalom számára. A gépelés, mint módszer már ismert volt, az ehhez használatos billentyűzet sem jelentett már problémát, azonban az írógéppel készített gépelt szöveghez szükséges volt a papír. Az írástörténet során a fejlődés miatt számottevő változás történt az évszázadok során, azonban a kezdetektől fogva szükség volt anyagra (fal, papírusz, nád, pamut, papír), amire megszületett az írás. A számítógépes gépeléssel ez megváltozott. A szöveg létezése nem függ semmilyen hordozó anyagtól, csupán eszköz szükséges hozzá. Ahhoz, hogy kézzel fogható legyen, új műveletet igényel, egy újabb technikai eszközt kell igénybe venni, mint például egy nyomtatót. Az ember még távolabbi viszonyt ápol a szöveggel, míg korábban érezte, írta, tapintotta, a 20. századra már csak gépeli. A szöveg elvont, távlati fogalommá alakult (Benczik 2001).

A számítógépes szöveg számos előnnyel és hátránnyal jár. A tudás végtelen tárolására, jegyzetelésére alkalmas, visszakereshető, szabadságot biztosít abban a tekintetben, hogy következmény vagy végtermék nélkül, egy kattintással törölhető a hibás szöveg. Nem igényli az írótól a túlzott rendszerben való gondolkodást, hiszen egy-két mozdulattal cserélhető a gondolatok sorrendje, melyet bármikor lehet bővíteni, megváltoztatni. Nem igényel precíz gondolattervezést, szabálytalanság esetén egyszerűen korrigálható. Nincs mennyiségi korlátok közé szorítva a felhasználó (Benczik 2001). Technikai készülék, így külső tényezőkhöz kötött, például áram, megfelelő felszerelés. Ez újfent tanulást igényelt az emberektől. Ugyan írni-olvasni már tudtak, de az új eszközök felhasználásához más fajta tudásra volt szükség és csak azután tudta alkalmazni az egyén, a gépelési technikát.

Ez a folyamat mára is igaz, azóta is folytatódik. Bizonyára van és lesz is újabb és újabb találmány, fejlesztés, ami befolyásolja az írástörténetet. Jelen helyzetben azt mondhatom, hogy igen gazdag tárházat mondhatunk magunkénak.

2.6 A grafikus megjelenés válfajai

Az írott szó nem csupán a kézzel leírt betűformálást hordozza magában. Vizuális megjelenést tekintve több lehetőség is van, melyekhez technikai eszközök is szükségesek lehetnek, például nyomtató, írógép, számítógép. Ezt a fajta vizualitást összefoglaló néven grafikai megjelenésnek nevezzük (Crystal 1998). Michael Twyman angol tipográfus ábrájának vizsgálata alapján, elmondható, hogy a nyelvnek két nagy csoportja van: a hallható, beszélt nyelv és a szemmel látható, azaz vizuális nyelv (uo.). Utóbbi két további részre, grafikus és nem grafikus elemre bontható. Nem grafikus elem például a testbeszéd, az emberek arckifejezése, mimikája. Grafikus íráson belül három fajta különböztethető meg. Verbális, azaz írott; képi, mint például rajzok, szimbólumok, mozaikdarabok és utolsó sorban a sematikus féle, mely alatt ábrák, különböző diagram típusok, kották, táblázatok értelmezhetőek. Írott szövegen belül, kézzel és géppel írt írás különíthető el. Gépi írás válfajaként a nyomtatás, a gépelés és a képernyőn megjelenő bármilyen szöveg van számon tartva. (1. ábra)

1. ábra: A grafikus megjelenés válfajai

Crystal, D. (1998). *A nyelv enciklopédiája*. Budapest: Osiris Kiadó., 229.p.

2.7 A digitalizáció hatása

A digitalizáció ugyancsak mérföldkő az emberiség számára, azonban ez nem tudhat több évezredes múltat a háta mögött, mivel egészen újszerű, modernnek számító fogalom az ember életében (Lannert–Vágó–Kőrösné 2006).

Ahhoz, hogy a digitális írástudás mindenki számára használható legyen, biztosítani kell, hogy minden egyén rendelkezni tudjon alapvető digitális eszközökkel, mint például, laptop vagy számítógép (Lannert–Vágó–Kőrösné 2006). A társadalmi rétegből, lakóhelyből és származásból adódó különbségeknek nem szabadna hátrányt okozniuk, azonban tudjuk, hogy ez nem így van. Ez kezdetektől (1980) fennálló probléma, digitális megosztottság néven ismert a tudomány számára (uo.) Az eszközöket felhasználók között is megfigyelhetők használati, mennyiségi, tartalmi különbségek (uo.)

A digitális kultúrában ismert egy szóvirág, mely jól jellemzi a témában fellelhető generációk közti különbséget. Ez nem más, mint a „digitális bennszülöttek” és a „digitális bevándorlók” metaforája (Jakab, 2011). Előbbieknek azokat a fiatalokat nevezik, akik a kétezres évek után születtek, akik az új technikai eszközök világában szocializálódtak. A digitális kommunikáció, az internet, az email, a közösségi oldalak használata nem okoz problémát számukra, a mindennapjaik része. Velük ellentétben a „bevándorlóknak” utólag vált szükségessé a digitális nyelv elsajátítása, igénytől, kortól és lehetőségektől mérten teszik magukévá ezt a tudást (Benedek, 2007; Jakab, 2011).

A digitalizáció átalakulást eredményez a folyamatosan történő nyelvi változásban is. Számottevő különbség az eddigihez képest a tempó és a terjedelmi viszony (Veszelszki, 2012). Ezek hatással vannak a nyelvtani és helyesírási szokásokra is. Régmúlthoz képest, a piktogramok, szimbolikus jelentéssel bíró képek megint nagy szerepet játszanak a digitális kommunikációban, emotikumok formájában. (Veszelszki, 2012)

2.8 *Konklúzió*

Korábban is említettem, abszurd gondolatnak számít, talán elképzelni sem tudjuk, hogy ne tudnánk leírni nevünket, ne tudnánk gyorsan lejegyezni egy címet, vagy ne tudnánk készíteni egy naplóbejegyzést. Ezt az íráskészségünk teszi lehetővé, mely körülbelül ötezer éves múltat tudhat maga mögött. Ahhoz, hogy ez ilyen evidens legyen, folyamatos változásnak kellett történnie, az embernek vágya kellett arra, hogy kielégítse egyre szélesebb szükségletét, mellyel tanulhat, gondolatot fejezhet ki, tájékozódhat, kommunikálhat.

Kezdetben meg kellett teremteni a szót, az ahhoz szükséges betűket. Ezt olyan lendületes műveletsorozatok követték, mellyel az embernek sodródnia kellett, hogy a kívánt igényt elérje. Második szakaszban el kellett érni, hogy az emberek többsége akarjon tudni írni-olvasni, ez a tudás, ne kiváltságos legyen, hanem általános, közkeletű. Az ember egyre szorosabb, és egyre közelebb kapcsolatot ápolt az írással, a szöveg megművelésével. A technikai vívmányoknak köszönhetően problémamentesen tudott eljutni az egyénekhez, egyre praktikusabb módon. Ezek használata azt is eredményezte, hogy egy újszerű, írástól való „eltávolodás” vette kezdetét a szöveg és az író között. Azonban az írás szükséges az élet minden területén, ezért életben kell tartani.

3 Kutatás bemutatása

Szakedolgozatom során kíváncsi voltam, hogy a mai felgyorsult, elkényelmesedett és modern világban, a megannyi technológiai eszköz jelenléte által, mennyire használják az emberek a saját kézírásukat. Vizsgálatom során, az alábbi kutatási kérdésekre kerestem a válaszokat:

- K1: Visszaszorulóban van-e a kézírás használata?
- K2: Előnyben részesíti-e a digitális írásmódot a fiatalabb korosztály, míg ezzel szemben, az idősebb generáció preferálja a kézírást?
- K3: A válaszadók, hogy viszonyulnak a kézírás feltételezésen alapuló visszaszorulásához?

Dolgozatom alapvető forrása primer kutatás, egy internetes kérdőív. Három részre tagolható, az első egységben a kötelező, alapvető kérdéseket tettem fel, melyek kitöltőim korát, nemét, foglalkozását, illetve lakóhelytípusát mérték fel. Dolgozatomhoz szorosan hozzákapcsolódnak a technikai eszközök használatának szokásai, ezért fontosnak véltem, azt is megkérdezni, ki milyen és mennyi digitális eszközzel rendelkezik. Második szekcióban vizsgáltam, hogy az iskolai, munkahelyi illetve szabadidős tevékenység során milyen kötelezettségek, illetve szokások jellemzők a megjelölt témán belül, válaszadóimra. Legvégül véleményükre voltam kíváncsi, több egyéni választ dolgoztam fel, hogy megtudjam milyen gondolatokat fűznek a hagyományos kézírás és digitalizált írás módszeréhez. Összesen 40 kérdésből álló űrlapot, 285 személy töltötte ki. Az eredményeket egy hétig gyűjtöttem. A kutatás nem teljes részét használom fel, egy-egy kérdést, kérdéscsoportot vizsgállok meg részletesen.

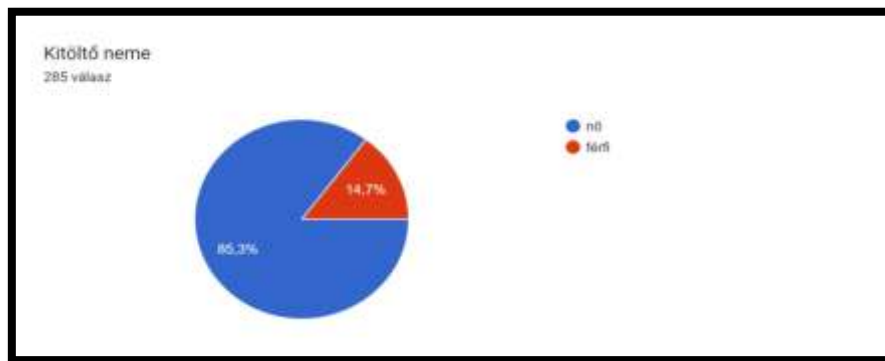
Kérdéseimben és kiértékeléseimben a digitalizált írás azt jelenti, hogy egy eszköz igénybevételel melyhez billentyűzet tartozik, például számítógép vagy laptop, gépelés formájában lehet szöveget készíteni. A telefonos és tabletes írás is ebbe a kategóriába tartozik, a különbség az, hogy a készülékekben található a billentyűzet, mellyel gépelni lehet.

Digitalizált kézírásról nem ejtettem szót az elemzésben, de kérdőívemben előfordul. Tulajdonképp az a hagyományos kézírás és a modern írás ötvözete: virtuális, technikai készülék szükséges hozzá, azonban gépelt betűk helyett, egy különleges toll és képernyő segítségével, kézírást jelenít meg, az eszköz „helyettesíti” a papírt.

3.1 Szociodemográfiai adatok elemzése

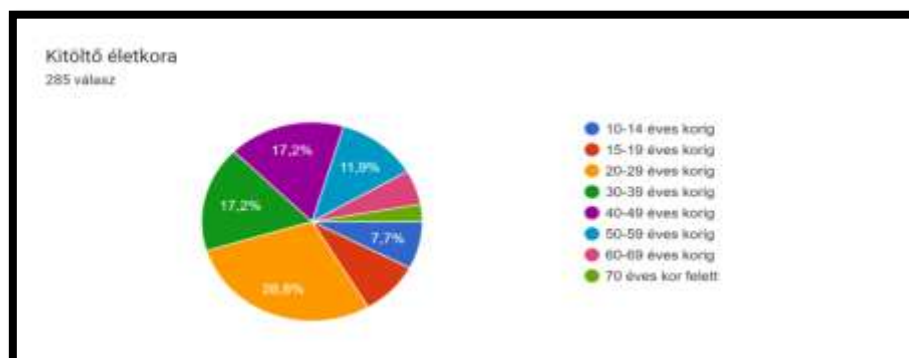
A kérdőív **első részében** a szociodemográfiai adatokat mértem fel.

A 285 válaszadó közül nagyobb számban vettek részt nők, összesen 243 fő, míg a férfiak közül csupán 42 fő töltötte ki a kérdőívet (2. ábra).

2. ábra: A kitöltők neme (n=285)

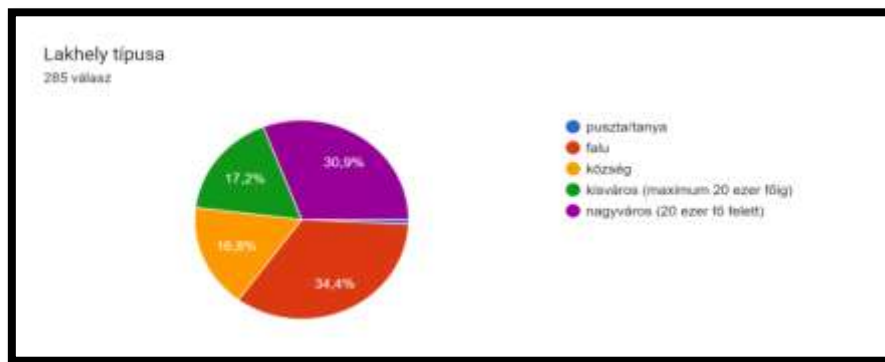
A vizsgálat során nyolc korosztályt kategorizáltam, melyek a következőképp oszlanak meg: a legfiatalabb generáció (10 évestől 14 éves korig) az általános iskolai korcsoport, kitöltők száma: 22 fő (7,7%). A középiskolai korosztály (15 évestől 19 éves korig) kitöltői 25-en voltak (8,8%). A velem azonos korcsoportból (20évestől 29 éves korig) kaptam a legtöbb választ, 82 fő (28,8%) nyilvánította ki véleményét. Az ezt követő két nemzedék (30–39 és 40–49 éves korig) azonos számban töltötte ki, 49-49 (17, 2 %) válaszadó volt. Az ötvenes korosztályból (50–59 éves korig) 34-en válaszoltak (11,9%), míg a 60–69 éves korcsoportból 16-an (5,6%). A legidősebb generációból mindösszesen 8 főt (2,8%) sikerült megkérdezniem (3. ábra).

3. ábra: A kitöltők életkora (n=285)

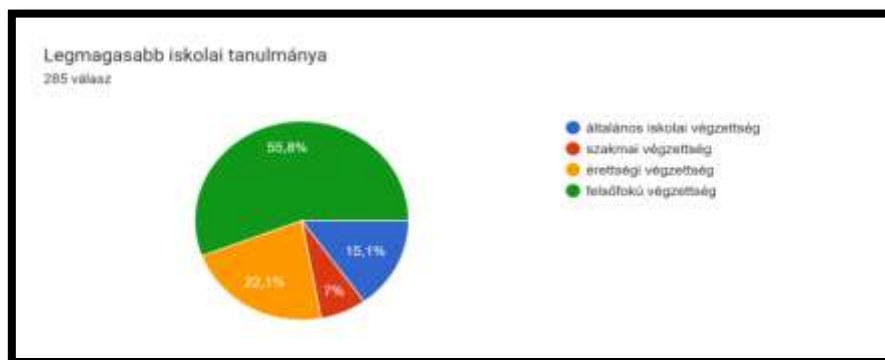
Megkértem a kitöltőket, hogy az alábbiak közül válasszák ki, lakóhelyük településének típusa alapján, hol élnek (4. ábra).

A válaszadók közül csupán 2 fő (0,7%) él pusztán vagy tanyán. 98 fő (34,4%) tartózkodik életvitelszerűen faluban, illetve községben 48 fő (16,8%). Maximum húszezer fős kisvárosban 49-en élnek (17,2%), húszezer fő feletti nagyvárosban a kitöltők közel 31%-a (30,9%) lakik, 88 fő.

4. ábra: A kitöltők lakhelyének típusa (n=285)

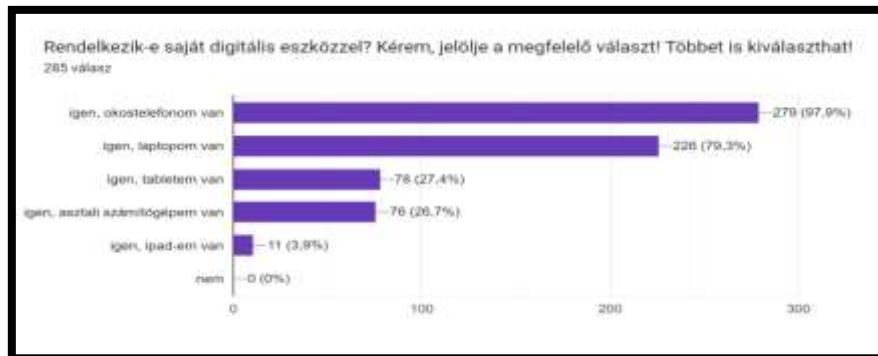
Legmagasabb iskolai tanulmány felmérése alapján a megkérdezettek közül 159 fő (55,8 %) rendelkezik felsőfokú végzettséggel, 63 személy (22,1%) érettségi képzettséggel. A válaszadók 7%-a, 20 fő szakmai képesítést szerzett. 43 főnek (15,1%) általános iskolai végzettség áll rendelkezésére. A kérdőívben megkérdeztem foglalkozásukat is, azonban ennek alapján, számos lehetőséget írtak be, valóban nagyon széleskörű és sokszínű válaszokat kaptam (5. ábra).

5. ábra: A kitöltők legmagasabb iskolai végzettsége (n=285)

Többek közt felmértem azt is, hogy a megkérdezettek közül kinek, milyen és mennyi digitális eszköz áll rendelkezésére. 279 (97,9%) személy okostelefont tudhat magáénak, 226-an (79,3%) laptopot (is). Közel ugyanolyan számban rendelkeznek asztali számítógéppel, illetve tablettel. Előbbit 78 fő (27,4%) birtokol, utóbbit 76 fő (26,7%). Mindösszesen 11 főnek (3,9%)

van iPadje (is). Nincs egy olyan személy sem, akinek ne lenne valamilyen digitális készüléke. Az eredmény valóban mutatja, hogy az emberek számára a technológiai eszközök már mindennaposak, mindenkinél előfordulnak (6. ábra).

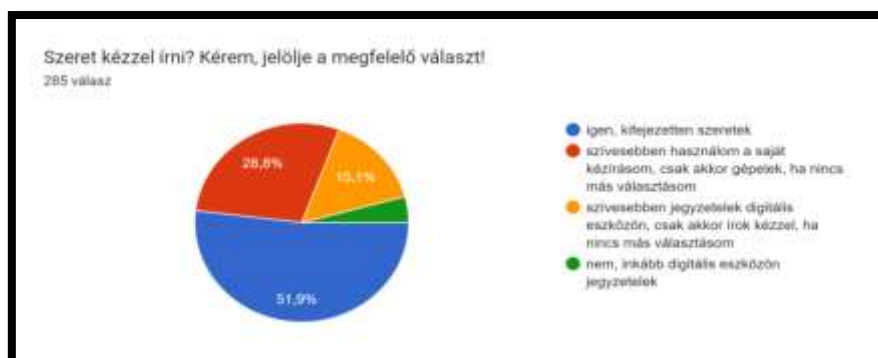

6. ábra: Saját eszközök felmérése (n=285)

3.2 A kézírás használata

A kérdőív **második részében** kíváncsi voltam, hogy kitöltőim hogy viszonyulnak az íráshoz, előszeretettel használják-e saját írásmódjukat, iskolában, munkahelyen, illetve hétköznapi esetekben.

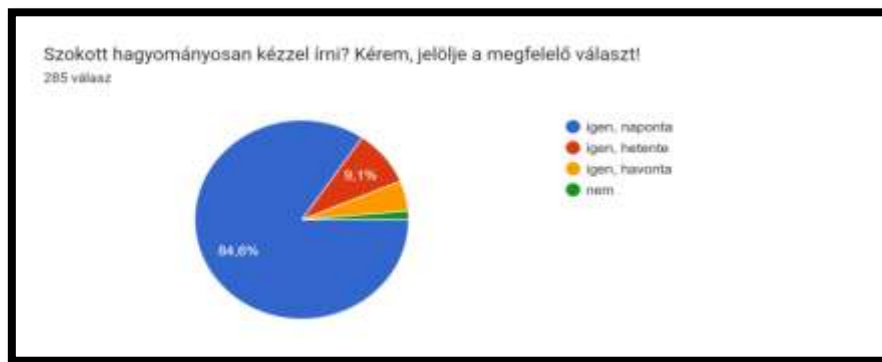
A válaszadók több mint fele, (51,9%) 148 fő kifejezetten szereti, további 82 fő (28,8%) szívesebben használja kézírását, és csak akkor jegyzetel digitális eszközön, ha nagyon szükséges, ha nincs más választása. Tehát összesen 230 fő szeret kézzel írni, szívesebben használja ezt a módszert. 43 fő (15,1%) választotta, hogy előnyben részesíti a digitális eszközön való jegyzetelést, csak akkor ír kézzel, ha muszáj, ha nincs más lehetősége. Végezetül 12 (4,2%) kitöltő azt válaszolta, hogy egyáltalán nem szeret kézzel írni, inkább digitális eszközön hajtja végre az írást (7. ábra).

7. ábra: Szeret kézzel írni? (n=285)

Felmértem, hogy általánosan nézve szokták-e használni kézírásukat, és azt milyen gyakran teszik (8. ábra).

A válaszadók, közel 85 %-a (84,6 %), azaz 241 személy minden nap használja saját keze írását. 26 fő (9,1%) hetente, míg 14 fő (4,9%) havonta alkalmazza kézírását. 285 személy közül csupán 4 személy nyilatkozta azt, hogy egyáltalán nem veszi igénybe személyes kézírását (8. ábra).

8. ábra: Kézírás használatának gyakorisága (n=285)

Azt feltételeztem, hogy az emberek általában munkahelyükhöz vagy iskolai tevékenységhez csatolják a kézírás használatának gondolatát. Emiatt két lehetőséget állítottam szembe, így külön megvizsgáltam a munkahelyi, iskolai és azon kívüli, „szabadidős” jegyzetelési szokásokat, azoknak gyakoriságát.

A megkérdezettek közül 250 személynek szükséges munkahelyén vagy iskolájában jegyzetelnie, míg 32 főnek nincs rá szüksége. Ezt a jegyzetelést 246-an (87,9%) hagyományos módon, saját kézírásukat használva teszik meg. 132-en (47,1%) digitalizáltak, valamilyen technológiai eszköz igénybe vételével gépelve oldják meg. Köztes megoldásként digitalizáltak, ugyanakkor saját kézírásukat használva, 13 (4,6%) fő jegyzetel, például iPad-en.

A válaszadók közel 90%-a (89,1%), pontosan 253 személy, munkahelyén vagy iskoláján kívül is használja a saját kézírását, csupán 31 fő (10,9%) választotta a nemleges lehetőséget. Megkértem őket, hogy mondják, el, mikor veszik igénybe kézírásukat. Megadtam az általam gondolt legközkeletűbb lehetőségeket, de ezen kívül egyéb opciókat is beírhattak.

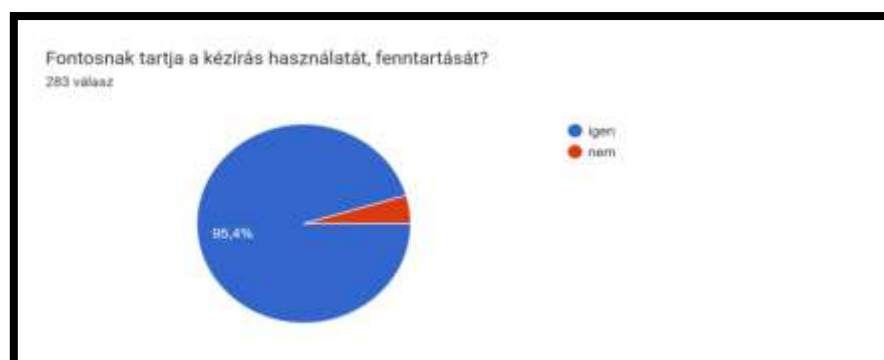
189 fő *bevásárlólista-készítés* alkalmával veszi hasznát, a *receptíráshoz* 105 ember használja, míg *cskek kitöltéséhez* 104-en. *Naplóbejegyzések* készítéséhez 77 fő használja a klasszikus írásos verziót, és *levélíráshoz* is 61 fő felhasználja írását. Gyakran előforduló válasz volt többek között, hogy *kutatómunkához*, *feljegyzésekhez*, *költségvetés készítéshez*, *rövid kis üzenetek írásához*, *tanuláshoz* is előszeretettel használják.

- A megkérdezettek 71, 6%-a (204 fő) hagyományosan papírra, íróeszköz segítségével készíti el a **bevásárlólistát**, míg 33,3% (95 fő) digitalizáltan kézzel írva, és mindösszesen 0,7%, azaz 2 fő digitalizált kézírását használja ilyenkor.
- 133 fő (50,2%) digitalizáltan tölti ki, a **számláit** és online adja fel őket, ezzel szemben 160 fő (60,4%) kézírást felhasználva, személyes módon rendezi kifizetéseit. Matematikailag, több mint 100% az eredmény, de ez azért jött így létre, mert 8 fő mindkét opciót választotta.
- A **jegyzetfüzet** használatának felmérése a következőképp alakult: 124-en (43,5%) naponta használják, 45-en (15,8%) hetente, míg 31-en (10,9%) személy havonta használja. 85 (29,8%) válaszadó nem vezet jegyzetfüzetet.
- Feltettem a kérdést, miszerint ha hirtelen feljegyezni valójuk van, azt milyen módon teszi meg. Több mint fele kitöltő, azaz 151 személy (53%) íróeszközzel, papírra, míg 64 személy (22,5%) digitális eszközön viszi be jegyzetét. Majdnem ugyanennyien, 65-en (22,8%) mindkét módot igénybe veszik, ugyanakkor 5-en (1,8%), egyiket sem, semmilyen formában nem jegyzik fel.

3.3 A kézírás személyes megítélése

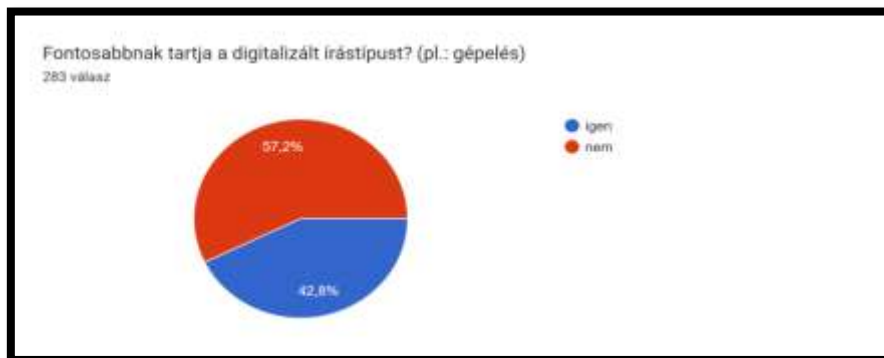
A kutatás **harmadik felében** feltett kérdéseim, célirányosan a kutatási kérdések megválaszolásához szükségesek, ebben a részben a szubjektív vélemények kapnak nagy hangsúlyt.

Megkérdeztem válaszadóimat, hogy fontosnak tartják-e a kézírás használatát, és annak fenntartását, 270-en (95,4%) azt válaszolták, hogy igen, míg 13-an nem tartják lényegesnek. Kértem őket, hogy válaszukat indokkal támasszák alá (9. ábra).

9. ábra: Fontos a kézírás használata, fenntartása? (n=283)

Feltettem a kérdést, mi szerint fontosabbnak tartják-e a digitalizált írástípust. Számomra meglepően kiegyensúlyozott eredmény jött ki, nem ezt feltételeztem. Csupán 162 személy (57,2%) választotta a *nemet*, míg 121-en (42,8%) az *igen* mellett voksoltak. Ebben az esetben is kértem, őket, hogy fejtsek ki, miért azt választották, amit választottak. Sokan helyesbítettek a kérdésen, és úgy kezdték, vagy kiegészítették, hogy „*nem fontosabb, de fontos*” vagy „*ugyanolyan fontos*”(10. ábra).

10. ábra: Fontosabb a digitalizált írástípus? (n=283)

Utolsó kérdésem a jövőre vonatkozott. Szakdolgozatom témáját előzetesen pontosan ez a kérdés határozta meg. Kíváncsi voltam, hogy szeretnék-e, hogy gyermekük vagy unokájuk az iskolában ne használja kézírását, helyette csak digitalizáltan jegyzeteljen. A kitöltők 95%-a, azaz 268 fő azt válaszolta, hogy nem szeretné, 14 személy, csupán 5%, azt szeretné, hogy vesszen el az oktatásból az írás(11. ábra).

11. ábra: Jövő generációja... (n=282)

4 Korcsoportonkénti elemzés

10-14 éves korosztály

Szociodemográfiai adatok

A 10–14 éves korosztály kitöltőinek száma 22 fő, 11 fő lány, és ugyanennyi fiú. 19-en faluban élnek, 2 fő községben, 1 fő kisvárosban. Legmagasabb iskolai tanulmányuk általános iskolai végzettség.

Digitális eszközök megléte és használatának felmérése:

A megkérdezettek közül 13 fő rendelkezik legalább egy digitális eszközzel, 4 fő két eszközzel, 3 fő három eszközzel, és mindösszesen 2 fő rendelkezik legalább négyféle saját digitális eszközzel. 21 személynek okostelefonja van, 6 személynek laptopja, 8 személynek tabletje és 3 főnek asztali számítógépe. Elmondásuk szerint 16-an számítógépet használnak az iskolában, 1 fő tabletet, ketten okostelefont és négyen semmilyen eszközt. Ezzel szemben szabadidejükben mindnyájan használnak valamilyen digitális készüléket. Leggyakrabban a telefont egy fő híján mindenki, öten használnak tabletet, négyen számítógépet és ketten laptopot. Az összesítés alapján 16 fő legalább egy készüléket működtet szabadidejében, 4 fő két eszközt, és 1 fő négy digitális tárgyat. A kitöltők több mint fele, azaz 12 fő, (munkahelyén) iskolában szokott számítógépen gépelni 8-an szabadidejükben teszik, 3-an pedig egyáltalán nem. Egy személy volt, aki mindkét esetben gépel. Gyakoriságot tekintve 15-en hetente, 2-2 fő havi rendszerességgel teszi ezt. Szerintem ez a rész nem helytálló, hiszen informatika órán mindenkinek kell gépelnie.

A személyek fele nem szokott digitálisan kézzel írni, 11-en igen, és egy fő nem tudott válaszolni, erre a kérdésemre.

Kézzel való írás használata

A gyerekek naponta szoktak hagyományosan kézzel írni, és ketten azt jelölték, hogy havonta írnak ilyen módon. Úgy gondolom ez nem releváns információ, hiszen a gyerekek minden hétköznapi iskolába járnak, ahol napi szinten előfordul a kézzel való írás. 17-en válaszolták, hogy igen, szükséges a tanulmányaikhoz használni jegyzetelést, dokumentálást, 5-en azt válaszolták, hogy nem az. Ez sem lehet pontos, egy felső tagozatos diáknak, miért ne lenne szüksége jegyzetelésre!? 15 diák hagyományos módon, saját kézírásával jegyzetel, öten digitalizáltan, gépelve, és ketten digitalizáltan, kézírással Ezeket sem tartom, valós adatoknak, a vizsgált általános iskolában erre nincs lehetőség, és úgy tudom nem is engedélyezik.

A gyerekek közül 14-en nem írnak bevásárlólistát. A fennmaradó válaszadók közül öten hagyományosan, papírra, íróeszközzel, saját írásukat felhasználva készítik el, négyen digitális eszköz segítségével, gépelve. Egy fő mindkettő opciót választotta.

11-en személyesen adják fel, kézzel írják meg a számlákat életkorukból következően ennek az adatnak a valóságában, 3-an online digitalizáltan, és kilenc fő nem válaszolt a kérdésre, feltételezem, nem jártasak ez ügyben.

15 fő nem használ határidőnaplót, ketten napi rendszerességgel, míg öten havonta. 8 diák digitális eszközön vezeti naptárát, ezzel szemben 13-an nem, vagy nem ilyen módon teszi. Egy fő nem válaszolt az utóbbi kérdésre.

A válaszadók közül 16-an nem használnak jegyzetfüzetet, míg két diák naponta, négy pedig havonta alkalmazza.

Ha gyorsan, nem várt módon kell valamit feljegyezniük, 11-en papírra, íróeszköz segítségével teszik meg, 4-en digitális eszközön, 3-an mindkét módon és 4-en egyik módszert sem alkalmazták.

Az írás megítélése

A vizsgált korcsoportból nyolc személy kifejezetten szeret kézzel írni, hatan szívesebben használják saját kézírásukat, és csak akkor gépelnek, ha nincs más választásuk. Két fő azt válaszolta, hogy előnyben részesíti a digitális eszközön való jegyzetelést, és csak a legszükségesebbkor használja kézírását. Hat diák egyáltalán nem szeret kézzel írni, inkább digitális eszközön jegyzetel.

18 fő nem csak az iskolában jegyzetel, leggyakrabban naplórészhez (8 fő) használják saját kézírásukat, 4 fő esetében a levélírás is előfordul. Csekély számban (2-2 fő) receptírásakor és bevásárló lista készítésekor is előfordul. Öten egyéni választ adtak, miszerint bármihez (2 fő), iskolához (2 fő) és adat leírásához (1 fő) használják.

Közülük 16-an fontosnak tartják a kézírás használatát és annak fenntartását. 5 diák nem tartja lényegesnek, 1 fő nem válaszolt.

Majdnem fele-fele arányban fontosabbnak tartják a digitális írástípust. 11 fő igen, 10 nem és egy fő tartózkodott. Felhasználható és leggyakoribb válaszként a 21. századi modern világra utaltak, miszerint, haladni kell a kor vívmányainak használatával, és az általuk nyújtott lehetőségeket ki kell használni. Azon diákok, akik nem szeretnek kézzel írni, emiatt is előnyben részesítik ezt a módszert, könnyebbnek vélik.

Legvégül 16 személy nem szeretné, hogy a jövőbeli gyerekek ne használják kézírásukat, felváltva azt a digitális jegyzetelés. Öten ellenkező véleményt alkottak, egy fő nem válaszolt.

A korcsoportban szerepelő diákok válaszait is anonim módon rögzítettem, pontosan nem tudom megjelölni ki-kicsoda, azonban hetedik-nyolcadik osztályos tanulók válaszaik és indokaik csak iránymutatóak, több esetben nem felhasználhatóak vagy tapasztalatom miatt tisztában vagyok vele, hogy irreleváns válaszokat adtak. Indokolásaikat kevésbé tudom felhasználni, mert talán korukból adódóan nehezen vagy egyáltalán nem tudnak érvelni.

15-19 éves korosztály

Szociodemográfiai adatok

Második korcsoportként a 15–19 éves korosztályt vizsgáltam. A nemek eloszlása a következőképp alakult: 17 nő és 8 férfi válaszolt kérdéseimre. Összesen 25 fő eredményeire alapozom ezen korcsoport vizsgálati eredményeit. Közülük 3 fő nagyvárosban él, 4-en kisvárosban, 6-an községben és 12-en faluban. Legmagasabb iskolai végzettségük változó, legnagyobb arányban az általános iskolai képzettség a jellemző (19 fő). Egy-egy személynek érettségi, illetve felsőfokú képzése van, míg négy fő szakmai elismerést tudhat magáénak.

Digitális eszközök megléte és használatának felmérése

Köztük sincs olyan személy, aki ne birtokolna valamilyen digitális eszközt. Okostelefonnal mindenki rendelkezik, 14 főnek laptopja is van, 5 főnek tabletje, 4 főnek asztali számítógépe és csupán 1 főnek van iPadje is. Összesítésben minimum egyfajta eszközt használ 8 ember, kétfélet 12 személy, háromféle készüléket 4 fő, és végül egyetlen diák rendelkezik legalább négyféle digitális eszközzel.

6-an nem használnak semmilyen eszközt iskolájukban és/vagy munkahelyükön. 15 fő telefonját használja, 8-8 fő tabletet illetve számítógépet alkalmaz, 7-en laptopot. Összesített eredményként azt az eredményt kaptam, hogy 10-10 fő használ legalább egy vagy kétféle digitális eszközt, egy fő háromfélét, és négyen semmilyen.

Szabadidős elfoglaltságuk során mind a 24-en használják okostelefonjukat, laptopjukat 11-en, számítógépet 5-en és iPad-et egy személy. Csoportosítva az eredményeket: 1 fő négyféle eszközt is használ, 2 fő háromfélét. Legnagyobb számban két féle eszközt alkalmaz 12 fő, míg egyféle eszközt 10-en. munkaidejében (iskolában), 15 fő szabadidejében gépel laptopon vagy számítógépen. Két személy egyik esetben sem, míg két fő mindkét esetben. Gyakorisági szokások a következők: 6 személy naponta gépel, 10 fő hetente, 8 fő havonta, míg 1 fő soha.

A megkérdezettek nagy része (19 fő) nem szokott digitális módon kézzel írni, csupán 3 fő válaszolta, hogy alkalmazza ezt az írásmódot is, és további 3 személy volt, aki nem tudott válaszolni a kérdésre.

Kézzel való írás használata

A vizsgált korcsoportból 23-an naponta szokott hagyományosan kézzel írni, 2-en nem. Közülük 21 személy munkahelyéhez és/vagy tanulmányaihoz szükséges jegyzetelni, dokumentálni. 4 főnek nem előírt. Jegyzeteiket 24-en hagyományos módon, kézírással készítik, 3-an digitálisan gépelve, míg egy valaki digitalizált kézírásával. Négyen kétféle választ is adtak.

10-en nem írnak bevásárlólistát. Azok közül, akik írnak, 12-en hagyományos módon, kézzel írva készítik el, 9 fő digitális eszközt igénybe véve, gépelve írja meg, és csupán 1 fő digitális módon kézírással.

Négy válaszadó nem válaszolt arra kérdésre, hogy intézi számláit, 17-en kézzel írva töltik ki, és személyesen adják fel, ezzel ellentétben 8 fő digitálisan, online módon rendezi.

A kitöltők nagyobb része, pontosan 18 fő nem használ határidőnaplót, egy-egy személy hetenkénti, illetve havi rendszerességgel, míg 5 válaszadó naponta. 16 diák digitálisan vezeti naptárát, teendőit, 9-en nem ezen a módon.

A korcsoportból 8 személy naponta használ jegyzetfüzetet, 3-an hetente, 4-en havonta. 10 fő egyáltalán nem használja.

Ha váratlanul fel kell jegyezniük valamit, a többségük digitális eszköz segítségével teszi meg, csupán 3-an írják fel papírra, íróeszközzel. 8 fő mindkét opciót választotta, egy személy egyiket sem.

Az írás megítélése

Kíváncsi voltam, hogy a középiskolai korosztály szeret-e írni. Összesítve az alábbi eredményeket kaptam: 1 fő azt válaszolta, hogy nem szeret írni, inkább digitális eszközön gépel. További hét személy szívesebben jegyzetel modern módon, digitális eszközzel. 8 diák az előzőekkel ellentétben szívesebben használja saját kézírását, és csak akkor gépelnek, ha nincs más lehetőségük. 9 diák kifejezetten szeret írni.

8 fő csak az iskolában (munkahelyén) ír, míg 17-en ezen kívül is. Legtöbben bevásárló listakészítéshez használják (10 fő) második leggyakoribb szokás a naplóírás (9 fő). További 3-3 személy levél, illetve receptírás alkalmával alkalmazza, míg 4 fő a csekkek kitöltésekor.

Egyéni válaszaik alapján az adott korcsoportból 22-en fontosnak tartják a kézírás használatát, fenntartását. Alapműveltség részeként tekintenek rá, hiányára az analfebétizmusként gondolnak. Személyes névjegy, sokat elárul tulajdonosáról. A helyesírás alkalmazása, gyakorlása miatt hasznosnak vélik. A kultúra és a hagyomány része, elfelejtődne, ha nem lenne alkalmazva. Csupán 3 személy választotta a nemleges opciót. Ők fáradozásnak veszik az írást, több oldal jegyzeteléséhez gyorsabb opcióként gépelnek inkább.

Majdnem fele-fele arányban tartják fontosabbnak a digitális írástípust (13-an igen, 14-en nem). Két fő, ugyanannyira tartja fontosnak az írást, mint a digitális írást. Ellenérvként az egyediség hiánya szólt. Legtöbben azonban számos praktikus jellemző miatt részesítik előnyben: gyorsabb, pontosabb, szerkeszthető, kijavítja a hibát, kényelmesebb.

A jövőre tekintve 21 fő nem szeretné, hogy a későbbi gyermekek ne tanuljanak meg írni, ne használják saját kézírásukat. Indoklásaik közt legjellemzőbb, hogy bármikor szükség lehet rá, bármilyen esetben és ehhez nem kell semmilyen különösebb eszköz, egy papír és toll vagy ceruza, szinte mindig akad. Alapvető készségnek tartják, melyet gyakorolni kell, mert szükség van rá. Kettő ellentétes véleményen vannak, azonban ezt nem indokolták. Egy válaszadó azt nyilatkozta, hogy azt szeretné, ha mindkét módszert használnák a jövőben.

20–29 éves korosztály

Szociodemográfiai adatok

A „huszonéves” korosztály kitöltőinek száma a legmagasabb, 82 fő, mely abból következhet, hogy ismerőseim legnagyobb része velem azonos korcsoportú. 76 női, és csupán 6 férfi kitöltő volt. Lakhelyük típusa szerint a felmérés a következőt mutatta: 2 fő pusztán, illetve tanyán él, 26 fő faluban, 11 fő községben, 22 fő kisvárosban és 21 fő nagyvárosban. Közülük legtöbben, 41-en, felsőfokú végzettséggel rendelkeznek, 39 fő érettségi bizonyítvánnyal. 1-1 fő szakmai, illetve általános iskolai képesítéssel rendelkezik.

Digitális eszközök megléte és használatának felmérése

Megvizsgáltam, hogy a válaszadók mennyire vannak felszerelve digitális eszközökkel. 48 fő kétféle eszközzel rendelkezik, 28 fő háromfélével 4 fő négyféle készülékkel, és pusztán 2 főre jellemző, hogy csak egyféle digitális eszköze van. Okostelefonnal mindenki rendelkezik. Laptopot 78 személy tudhat magáénak, tabletet 16 fő, számítógépet 17 fő és ipadet 5 fő.

Tanulmányaikhoz vagy munkahelyeikhez, 5 ember kivételével, mindenki alkalmaz digitális eszközt. Legjellemzőbb, hogy kétféle eszközt használnak (47 fő). Egyféle készüléket 17 fő működtet, háromfélét 11 fő. Ebben az esetben 60 fő okostelefont használ, 52 fő laptopot, 37 fő asztali számítógépet, 4 fő tabletet és csupán egyetlen személy ipadet.

Szabadidős elfoglaltságuk során mindenki használ digitális készüléket. Ezen a területen is leginkább jellemző, hogy kétféle eszközt használnak (55 fő), háromfélét 17 fő, egyfélét 6 fő és 4 fő négyfélét. A megkérdezettek közül elsősorban okostelefont használ ilyenkor mindenki, továbbá 69 fő laptopot, 16 fő számítógépet, 12 fő tabletet és 4 fő ipadet.

Három személy kivételével mindenki szokott számítógépen vagy laptopon gépelni. Ezt a cselekvést 65 fő munkaidőben végzi, míg 55 fő szabadidejében. 31 fő mindkét esetben. Gyakoriságot tekintve, naponta 55-en, hetente 20-an és havonta ketten gépelnek. Két fő nem válaszolt erre a kérdésre, és három személy soha nem teszi.

Az ipaden vagy tableten való digitális kézírás 10 főre jellemző, 62 főre nem. 9 fő nem tudott válaszolni a kérdésre, és 1 személy kihagyta a válaszadást.

Kézzel való írás használata

Ebből a korosztályból 170 főre jellemző, hogy naponta szokott hagyományos módon kézzel írni, 6-6 főről az mondható el, hogy hetente, illetve havonta végzi ezt a cselekvést.

A kitöltők közül 71 személynek munkahelyéhez és/vagy tanulmányaihoz szükséges jegyzetelni, dokumentálnia. 9 személy számára nem előírt. 75-en hagyományos módon kézírással jegyzetelnek, 51-en digitálisan gépelve, köztes megoldásként 3-an digitális módon kézírással. Egy fő mindhárom módszert alkalmazza, 46-an kétfélét.

54 fő tradicionálisan papírra, íróeszköz segítségével írja össze a bevásárlólistát, 49 fő digitális eszköz igénybevételével gépelve, 1 fő digitális kézírással készíti el a bevásárlólistát. 9 fő nem ír.

A megkérdezettek közül 46-an személyesen, kézzel írva rendezik számláikat, míg 40-en online digitális módon. 4 fő mindkét módszert alkalmazza. 6 fő kihagyta a választ.

39 fő napi rendszerességgel, 16 fő hetente, 4 fő havonta használ határidőnaplót. 23 fő nem alkalmaz. 37-en digitális eszközön vezetik naptárukat, teendőiket, míg 45-en nem ezen a módon.

40 fő naponta, 18 fő hetente, 9 fő havonta és 15 fő nem használ jegyzetfüzetet.

Ha sürgősen és gyorsan fel kell jegyezniük valamit, 26-an papírra, íróeszkőzzel teszik ezt, 30-an digitális eszköz segítségével. 26 fő mindkét módon.

Az írás megítélése

A vizsgált korosztályból 46 fő azt válaszolta, hogy kifejezetten szeret kézzel írni. 22 fő szívesebben használja saját kézírását, és csak akkor gépel, ha nincs más választása. 13 fő, azt nyilatkozta, hogy szívesebben jegyzetel digitális eszközön, csak akkor ír kézzel, ha nincs más opció, ami helyettesíthetné azt. Csupán egyetlen fő volt, aki azt választotta, hogy nem szeret írni, inkább digitális eszközön jegyzetel.

9 személy csak iskolában és/vagy munkahelyén szokott írni, míg 72 személy azon kívüli esetekben is. 19 fő bevásárlólista-készítés alkalmával ír hagyományosan, 34-en receptírásakor, 31-en csekket kitöltésekor. 20-20 fő a napló-, illetve levélírást is ilyen módon teszi meg.

Feltett kérdésekre, miszerint fontosnak tartják-e a kézírás használatát, fenntartását, 80 fő igennel válaszolt, 1 fő kihagyta a kérdést, és 1 fő nemleges választ adott, ő sajnos nem indokolta, miért. Válaszadóim számtalan érvet sorakoztattak fel, miért tartják fontosnak a kézzel való írást. Többen kiemelték, hogy, akár csak az ujjlenyomat egyedi íráskép jellemző minden emberre, a személyiség egyfajta „tükre”. Egy-egy üzenet érzelemmel, érzésekkel tölthető meg, analizálható, sőt egyfajta művészet. Tanuláshoz, jegyzeteléshez szívesen használják, mert ezáltal könnyebben memorizálnak, rögzítik az ismereteket, vagy jobban átgondolják közölnivalójukat. Használata során többek közt fejlődik a térérzékelés, a finommotorika, a helyesírás, a síkbeli tájékozódás. Elismerték, hogy az alpműveltség része, kulturális örökség, melyet továbbítani kell. Felvetették, hogy egy pénzhiány, technikai eszközök és áram hiányában bárhol, bármikor használható mindenki számára. Mindig „kéznél van”.

44 fő nem tartja fontosabbnak a digitalizált írástípust, míg 37 fő igen. 1 fő ebben az esetben is kihagyta a választ. 5 fő nem tartja fontosabbnak, de elismeri fontosságát, illetve mindkét opciót egyenrangúnak tartja. Az egyéni válaszokban felmerült, hogy már ez is alapkészségnek számít, vagy jó lenne, ha a későbbiekben az lenne, hiszen a jövő efelé tendál. A mai világban már elengedhetetlen a digitális eszközök valamely használata, például a gyakori gépelés is, a hivatalos ügyintézés alkalmával. Többen saját tapasztalat által említették, hogy kézírásuk csúnya, emiatt az egységes gépirás jóval hasznosabb, hiszen mindenki számára olvasható, elérhető, továbbküldhető, szerkeszthető. Gyakori és legtöbbit használt kommunikációs eszközként is felmerült. Gyorsabb, időhatékonyabb, tárolhatóbb. Ellenérvként sorakoztatták fel, hogy elromolhat, nem mozgat meg agyi funkciókat, elbutítja a gyereket, illetve egy fő megemlítette, hogy a kézzel való írás hiánya azt eredményezné, hogy az idősebb generációval való kommunikáció esetekben megszűnne, vagy jóval nehezebbé válna.

Egységesen egyikőjük sem szeretné, hogy jövőben a gyermekeik, unokáik az iskolában ne használják a kézírásukat, helyette csak digitalizáltan jegyzeteljenek. Sokan képtelenségnek és felháborítónak találták a felvetést is. Véleményük szerint nem szabad csak a digitális eszközre hagyatkozni, hiszen adódhatnak olyan helyzetek, amikor használhatatlan. A gondolkodást és a tanulást is fejleszti a kézírás, az alapvető kompetenciák fejlesztéséhez is szükséges, nekik is joguk van megtanulni írni. Sikerélményként könyvelhető el gyermekek esetében a fejlődés, melyet átél. Többen kompromisszumos ajánlatot fejtettek ki, miszerint elengedhetetlen, hogy megtanuljon írni, de felnőtt korábban majd eldönti, melyikre van inkább szüksége.

Feltevésenként szerepelt, hogy alsó és középszintű oktatásban kihagyhatatlan az írás, felsőoktatásban eldönthető, praktikusság szempontjából, hasznosabbnak vélt a gépelés. Ezen indokok mentén, 5 fő kiemelte, hogy mindkét írástípust hasznosnak véli a jövőben elsajátítani, mert mindkettő a mindennapok része.

30–39 éves korosztály

Szociodemográfiai adatok

A korcsoport kitöltőinek száma 49 fő, melyből 42 fő nő és 7 fő férfi. Lakóhely típusa alapján 18 fő nagyvárosban él, 14 fő faluban, 9 fő községben, 8 fő kisvárosban. Legmagasabb iskolai tanulmányaikat felmérve 38 fő felsőfokú végzettséggel rendelkezik, 6 fő érettségi bizonyítvánnyal és 5 fő szakmai képesítéssel.

Digitális eszközök megléte és használatának felmérése

Feltérképeztem, hogy válaszadóim rendelkeznek-e saját digitális eszközzel. 29 fő legalább háromféle készüléket birtokol, 12 fő kétfélét és 4-4 fő egyfélét illetve négyfélét. Okostelefonja mindenkinek van, lappal 44 fő rendelkezik, tablettel 21 fő, asztali számítógéppel 15 fő, ipaddal 2 fő.

Tanulmányaik alkalmával vagy munkahelyükön két személy kivételével mindenki használ valamilyen digitális eszközt. 24 fő kétféle készüléket, 10 fő háromfélét, 9 fő egyfélét, 3 fő négyfélét. Az csoportosított statisztikában 1 db ambivalens válasz található. 32 fő esetében okostelefon használata jellemző. 30 fő laptopot, 26 fő számítógépet, 11 fő tablettel 1 fő ipadot alkalmaz. 3 fő semmilyen készüléket.

Szabadidős tevékenységük során 24 fő legalább kétféle eszközt használ, 13 fő egyfélét és 12 fő háromfélét. Egy ember kivételével ez esetben mindenki használja okostelefonját, 31 fő laptopját, 8 fő számítógépét 7 fő a tabletjét s 3 fő ipadjét.

A válaszadók közül 45 fő munkaidejében szokott számítógépen vagy lapon gépelni, 30 fő szabadidejében, 2 fő egyik esetben sem. 28 fő mindkét alkalommal végez ilyen tevékenységet. Gyakorisági szokásokat megvizsgálva 40 fő naponta teszi, 7 fő hetente és 2 fő soha.

Feltett kérdésként szerepelt, hogy szoktak-e ipadenen vagy tableten digitálisan kézzel írni, az erre adott válaszok alapján 43 fő nem szokott, 3 fő igen, és további 3 fő nem tudott válaszolni a kérdésre.

Kézzel való írás használata

A kitöltők közül 42 fő esetében szokás, hogy naponta írnak hagyományosan kézírással, 4 fő esetében hetente, 1 fő havonta, 2 főnél nem fordul elő.

47 személynek munkahelyéhez és/vagy tanulmányához szükséges jegyzetelés, dokumentálás, 2 főnek nem. 43-an hagyományos módon kézarással készítik bejegyzéseiket, 28-an digitalizáltan, gépelve és 2 fő digitális kézírással. Két fő mindhárom opciót alkalmazza, 22 fő kétfélel.

4 fő nem készít bevásárlólistát. Azok közül, akik írnak, 39 fő hagyományos módon, kézzel írva készíti el, 20 fő digitális eszközt igénybe véve gépelve. 1 fő nem felhasználható választ adott, és 13 fő mindkét lehetőséget kihasználja.

23 fő kézírást használva tölti ki csekkjeit és személyes módon adja fel őket, 31 fő digitalizáltan tölti ki, és az online ügyintését használja.

A megkérdezettek közül 28 fő napi rendszerességgel használ határidőnaplót, 10 fő hetente, 2 fő havonta. 9 személy nem használ ilyet. 25 fő digitális eszközön vezeti naptárát, teendőit, 24 fő nem ilyen módon.

Naponta használ jegyzetfüzetet 18 fő, hetente 11 fő, havonta 5 fő. 15 fő egyáltalán nem használja.

Ha váratlanul fel kell jegyezniük valamit, a többségük, azaz 29 fő papírra írja fel, hagyományos módon, 10 fő digitális eszközt vesz igénybe. 10 fő mindkét módszert alkalmazza ilyenkor.

Az írás megítélése

Összesítve, az alábbi eredményeket kaptam: 27 fő azt válaszolta, hogy kifejezetten szeret írni, 12 fő szívesebben használja saját kézírástát, és csak akkor gépelnek, ha nincs más lehetőségük. További 8 személy szívesebben jegyzetel modern módon, digitális eszközzel, mint hagyományosan. 2 fő nem szeret írni, inkább digitális eszközön gépel.

6 személyen kivételével, 43 fő iskolán és/vagy munkahelyén kívül is használja kézírástát. 39 fő bevásárló lista készítés alkalmával ír hagyományosan, 21-en receptíráskor, 18-an csekkek kitöltésekor. 12 fő a napló-, illetve 8 fő a levélírást is ilyen módon teszi meg.

Megkérdeztem, hogy fontosnak tartják-e a kézírás használatát, fenntartását, 47 fő igennel válaszolt, és 2 fő nemleges választ adott. Utóbbi kettő közül egy fő nem indokolta választását, másikuk a világ digitális irányba való elmozdulását emelte ki, miszerint a karakterek mindig és mindenki számára olvashatóak, az ily módon történő írás gyorsabb, szerkeszthető, a dokumentumok továbbíthatóak, kevésbé fárasztó ez a módszer, és nem keverednek el a papírok. A

további egyéni válaszokban a többség azonban a hagyományos módszert az alpműveltség részeként tartja számon, mely elengedhetetlen a mindennapokban. Evidens a használata, hiszen mindenki számára elérhető, bármilyen esetben. Közülük is megfogalmazták, hogy kézírásunkban személyiségünk, hangulatunk rejlik, az író identitásáról sokat elárul. Számos fejlesztő hatását is felsorolták, fontos az idegpályák és az idegrendszer fejlődéséhez, a mozgás-szem-kéz koordinációhoz. Emberiség részeként tekintenek rá többen is, és azon túl, hogy érzelmek olvashatóak le az írás alapján az íróról, egy ilyen emlék, érzelmeket válthat ki az olvasóból is.

Arra is kíváncsi voltam, hogy fontosabbnak gondolják-e a digitalizált írástípust. 30 fő nem tartja fontosabbnak, míg 19 fő igen. 7 fő kiemelte, hogy egyik mód sem fontosabb a másiknál, szimplán praktikusabb, vagy hasznosabb, de egyik sem helyettesíthető a másikkal. A mellette szóló érvek közt, továbbra is a praktikum állt legtöbb esetben: gyorsabb, olvashatóbb, megosztható, időtálló, nyomon követhetőbb, hatékonyabb. Többeknek munkához és tanulmányaihoz szükséges. Alapvetőnek számítják ezt is, a mai digitalizált, modern világban. A másik véleményt osztók közül, volt, akik felvették, hogy személytelen, monoton, nem is írástípus, ellustul miatta a szellem.

Legvégül egy jövőre vonatkozó kérdést tártam a kitöltőim elé. 47 fő nem szeretné, hogy a későbbi gyermekek ne tanuljanak meg írni, ne használják saját kézírásukat. Két fő nem ezt a véleményt osztotta. Ennél a kérdésnél sem indokolta nemleges válaszát egyikük, a másik igen. Ő kikötötte, hogy csak abban az esetben lenne járható ez az út, ha digitális kézírással történne az oktatás, és az ehhez szükséges feltételeket mindenkinek biztosítani tudnák az intézmények. Kiemelte, hogy a személyes adatok védelme is kulcsfontosságú lenne ez esetben, illetve az eszközök biztonsági sebezhetőségének kiküszöbölhetősége is megvalósítható lenne. A többség elképzelhetetlennek és abszurd feltevésnek tartja, visszafejlődésként élnék meg páran, mint például, ha elég lenne 3X az aláíráshoz. Az egyediség és alapvető tudás elvesztésével azonosítják legtöbben, és köztük is felmerült, hogy az idősebb generációval való kommunikációban nagy akadály lenne. Említették, hogy a nyelvtani szerkezetek alapja, a helyesírás elsajátításához elengedhetetlen.

40–49 éves korosztály

Szociodemográfiai adatok

A harmincas korosztállyal megegyezően ebből a korcsoportból is 49 fő válaszait vizsgáltam. 46 nő és 3 férfi kitöltőm volt. 18 fő nagyvárosban lakik, 15 fő faluban és 8-8 fő községben illetve kisvárosban él. 38 személy esetében a legmagasabb iskolai tanulmány a felsőfokú végzettség. 7 fő érettségi okmánnyal rendelkezik, 3 fő szakmai elismerést tudhat magáénak, míg 1 fő általános iskolai képzettséget.

Digitális eszközök megléte és használatának felmérése:

Minden személy rendelkezik legalább egy digitális eszközzel. Okostelefonja minden válaszadónak van, 40 főnek laptopja, 14 főnek asztali számítógépe és 10 főnek tabletje is. Összesítve, minimum egy fajta eszköz 6 főnek áll tulajdonában, kétfajta 26 főnek, háromfajta 12 főnek és négyfajta 5 személynek.

Munkahelyükön négy személy kivételével mindenki használ valamilyen digitális eszközt. 14 fő egyfajta készüléket, 23 fő kétfajtát, 7 fő háromfajtaival és egy fő négyfajtát. 30 fő laptopot alkalmaz munkája során, 29 fő okostelefon, 23 fő asztali számítógépet, 3 fő tabletet.

Ezzel szemben szabadidejükben mindannyian használnak valamilyen készüléket. 28 fő kétféle eszközt, 14 fő egyfélét, 6 fő háromfélét, és egy fő négyfélét. Mindenki által használt eszköz az okostelefon, 30-an laptopot, 7-en számítógépet és 6-an tabletet alkalmaznak.

41 fő munkaidejében szokott számítógépen gépelni, 25 fő szabadidejében, 5 fő egyik esetben sem. 22 személy mindkét esetben végez gépelést. 39-en napi szinten gépelnek, 3-an hetente, 2-en havonta, 5 fő soha.

A megnevezett korcsoportból 43 személy nem szokott ipaden, tableten digitálisan kézzel írni. 3 fő igen, és szintén 3 fő nem tudott válaszolni a kérdésre.

Kézzel való írás használata

41 főre jellemző, hogy naponta szokott hagyományos módon kézzel írni, 7 főről az mondható el, hogy hetente, illetve 1 fő havonta végzi ezt a cselekvést.

46 főnek szükséges munkahelyéhez jegyzetelni, dokumentálni, a fennmaradó 3 személynek nem. 43 fő hagyományos módon kézírással végzi ezt a cselekvést, 21 fő digitálisan gépelve, köztes opcióként 3 fő digitális módon kézírással. Mindhárom lehetőséget kihasználja 2 fő, két lehetőséget 14 fő.

5 személy nem ír bevásárlólistát, 41 fő a klasszikus módon papírra, íróeszközzel készíti el, míg 5 fő digitálisan gépelve. Mindkét módszert 2 fő alkalmazza.

30-an kézzel írva töltik ki, és személyesen adják fel, ezzel ellentétben 23 fő digitálisan, online módon rendezi számláit. 4 fő mindkét lehetőséget alkalmazza.

A megkérdezettek közül 13 fő nem vezet határidőnaplót, velük ellentétben 27 fő napi rendszerességgel, 8 fő hetente, 1 fő havonta. 30 személy nem digitálisan vezeti naptárát, tennivalóit, 19 személy igen.

Az előzőhöz hasonlóan 15 fő nem használ jegyzetfüzetet, 25-en igen, naponta, 8 fő hetente, 1 fő havonta.

Ha váratlanul feljegyezni valójuk akad, 39 személy, papírra, íróeszközzel írja le. 3 személy digitális eszközt használ ilyenkor, 7 személy mindkét lehetőséget.

Az írás megítélése

A kiemelt korosztályból 27 fő azt válaszolta, hogy kifejezetten szeret kézzel írni. 17 fő szívesebben használja saját kézírását, és csak akkor gépel, ha nincs más választása. 5 fő azt nyilatkozta, hogy szívesebben jegyzetel digitális eszközön, csak akkor ír kézzel, ha nincs más opció, ami helyettesíthetné azt. Senki sem választotta, hogy nem szeret írni.

46 személy munkahelyén kívül is használja kézírását, 3 fő nem. 38 fő bevásárlólista-készítés alkalmával ír hagyományosan, 19-en receptíráskor, 23-an csekkek kitöltésekor. 13 fő a napló-, illetve 7 fő a levélírást is ilyen módon teszi meg.

Egyéni válaszaikban egységesen, mind a 49 válaszadó fontosnak tartja a kézírás használatát, annak fenntartását. Egyetlen személy fogalmazta meg, hogy fontosnak tartja a kézzel való írást, ugyanakkor azt is, hogy középiskolában a 10 ujjas gépelést is elsajátítsák. Többen kifejtették, hogy digitális eszközök hiányában sem lesz analfabéta, ha alapvetően tud írni, helyesírást megfelelően ezzel lehet gyakorolni, az alpműveltség része. Gyors jegyzetelés céljából is ezt a módszert alkalmazzák, többen szót ejtenek róla, hogy áramkimaradás vagy eszközhány esetén is bármikor használható. Személyes, egyedi jellemvonásokat hordoz magában. Kulturális örökség része, melyet szinten kell tartani, sőt tovább kell adni.

Megkérdeztem, hogy fontosabbnak gondolják-e a digitalizált írás típusát. 34 fő nem tartja lényegesebbnek, míg 19 fő igen. Két fő kiemelte, hogy nem tartja fontosabbnak, ugyanakkor szükségesnek gondolja, ezenkívül egy személy úgy véli, hogy alapvető a kézírás ismerete, melyre ráépül a digitális írás használata. Annak ellenére, hogy a digitalizált írásmódra kérdeztem rá, az eddigénél nagyobb számban jelent meg ezen kérdés alatt is a hagyományos írásmód melletti érv, miszerint a gépelés helyettesíthető, csak korlátozza az embert, művi. Természetesen mellette szóló érveket is felsorakozattak: sok esetben elkerülhetetlen és szükséges a munkavilágában, már sokféle szektorban. Kiemelték, hogy környezetvédelmi szempontból is

hasznosnak vélik, a papírgyártás csökkentésének érdekében. Számos praktikus jelzöt soroltak fel, mintpéldául: gyors, standardizált, széleskörű, olvashatóbb, korlátlan adatmennyiséget bír el.

A jövőbe tekintve 48 fő nem szeretné, hogy a későbbi gyermekek ne tanuljanak meg írni, ne használják saját kézírásukat. Egy személy ellentétes véleményt alkotott, azonban úgy gondolom, hogy csupán csak félreértelmezte a kérdést, mert válasza alapján az ellenkezőre utal. Többen úgy vélik, hogy egyébként is sok időt töltenek a gyerekek a digitális világban, ez ne legyen rá a következő indok. Alapműveltségként gondolják, mely az önkifejezés egy formáját biztosítja. Bármikor adódhat olyan helyzet, amikor nem akad digitális eszköz, és ez esetben a jövő generációjának is valahogy közölni kell tudnia gondolatait. Többen tudatos elbutításnak vélnék, ha a jövőben kiveszne az írás.

50-59 éves korosztály

Szociodemográfiai adatok

A címben megnevezett korcsoport kitöltőinek száma összesen 34 fő, közülük 29 nő és 5 férfi. Lakhelyük típusának az eredménye: 17 fő nagyvárosban él, 8 fő községben, 7 fő faluban és 2 fő kisvárosban. 28 fő felsőfokú végzettséggel rendelkezik, 4 fő érettségi bizonyítványt birtokol, és 2 fő szakmai képesítést tudhat magáénak.

Digitális eszközök megléte és használatának felmérése:

Felmértem, hogy a megkérdezettek rendelkeznek-e saját digitális eszközzel. Az összesítés során kiderült, hogy 15 főnek legalább kétféle eszköz áll tulajdonában, 11 főnek háromféle. 3-3 személy egyféle, illetve négyféle készüléket tudhat magáénak, 2 fő pedig ötféle eszközt. Okostelefonja, egy embert kivéve, mindenkinek van, laptopja 29 főnek, tabletje 13 főnek számítógépe 10 főnek, végül ipadje 3 főnek van.

Munkahelyén 24 fő használ laptopot, 21 fő asztali számítógépet, 19 fő okos telefont, 4 fő tabletet, és 1 fő ipadot. Két főnek nem szükséges digitális eszközt igénybe venni. Összesítve, 16 fő legalább kétféle eszközt használ munkaidejében, 7 fő egyfélét, 6 fő háromfélét, 3 fő négyfélét, és 2 fő egyiket sem.

Szabadidejükben okos telefont használnak legtöbben (32 fő), 24 fő laptopot, 9 fő tabletet, 8 fő asztali számítógépet, 1 fő ipadot. Csoportosított eredményként 18 fő kétféle eszközt használ ebben az esetben, 7 fő egyfélét, 5 fő háromfélét, 4 fő négyfélét.

A válaszadók közül mindenki szokott számítógépen gépelni. 29 fő munkaidőben végzi ezt a tevékenységet, 20 fő szabadidejében. 15 fő mindkét esetben. Ami a rendszerességet illeti: 29 fő naponta gépel, 4 fő hetente, 1 fő havonta.

Az ipaden vagy tableten való digitális kézírás 5 főre jellemző, 28 főre nem. 1 személy kihagyta a választást.

Kézzel való írás használata

A megnevezett korosztályból 28 főre jellemző, hogy naponta szokott hagyományos módon kézzel írni, 2-2 főről az mondható el, hogy hetente, illetve havonta végzi ezt a cselekvést. Két fő nem hódol ennek a cselekvésnek.

32 főnek munkahelyén is szüksége van jegyzetelésre, dokumentálásra, 2 főnek nincs. 30 személy hagyományosan, kézírással teszi ezt, 16-an digitálisan, gépelve. 1 fő nem adott választ erre a kérdésre, és 13 személy mindkét módszert alkalmazza.

3 személy nem készít bevásárlólistát. Azok közül, akik írnak, 29 fő hagyományos módon, kézzel írva készíti el, 6 fő digitális eszközt igénybe véve gépelve. 5 fő mindkét lehetőséget használja.

A számlák kitöltésekor 17 fő kézírást használva tölti ki csekkjeit, és személyesen adja fel őket, 18 fő digitalizáltan tölti ki, és az online ügyintését használja. 1 személy mindkét módszerrel él.

A megkérdezettek közül 16 fő napi rendszerességgel használ határidőnaplót, 5 fő hetente, 2 fő havonta. 11 személy nem használ ilyet. 12 fő digitális eszközön vezeti naptárát, teendőit, 22 fő nem ilyen módon.

A korcsoportból 19 személy naponta használ jegyzetfüzetet, 5-en hetente, 2-en havonta. 8 fő egyáltalán nem használja.

Hirtelen feljegyzés esetén 22 fő papírra íróeszközzel tesz, 4 fő digitális eszköz segítségével. 8 fő mindkét módon.

Az írás megítélése

Feltettem a kérdést, szeretnek-e írni a kitöltőim. 19 fő azt válaszolta, hogy kifejezetten szeret kézzel írni. 10 fő szívesebben használja saját kézírást, és csak akkor gépel, ha nincs más választása. 2 fő azt a választ adta, hogy szívesebben jegyzetel digitális eszközön, csak akkor ír kézzel, ha nincs más opció, ami helyettesíthetné azt. Szintén 2 fő volt, aki azt választotta, hogy nem szeret írni, inkább digitális eszközön jegyzetel.

33 fő esetében munkahelyen kívül is szükséges használnia kézírását, 1 főnek nem. Legtöbben, pontosan 30 személy bevásárlólista-készítéshez használja, 13 fő recept írás és csekkek kitöltése alkalmával, 12 fő levélíráskor, 10 fő naplóbejegyzés készítésekor.

Kíváncsi voltam véleményükre, fontosnak tartják-e a kézírás használatát, fenntartását. 33 fő igennel válaszolt, 1 fő nemleges választ adott, aki sajnos nem indokolta döntését. A többség azonban a már korábban említett érveket sorakoztatta fel: a gyerekek, az emberiség fejlődéséhez elengedhetetlen, a gondolkodás, agyi funkciók mozgatórugója, a helyesírás alapvető fontosságú, a fennmaradás része. A szépírás egyedi, lelke van, sokat elárul az írójáról. Több személy jelezte, hogy nyugtató, figyelemelterelő számukra. Szó esett arról is, hogy gátolja a kéz korai öregedését, merevségét.

19 személy nem tartja fontosabbnak a digitális írástípust, 15 fő igen. 4 fő kiemelte, hogy nem fontosabb egyik sem a másiknál, hiszen mindkettőnek megvan a saját szerepe, és mindkettőre szükség van. A digitális írástípus elterjedtebb, könnyebben javítható, szerkeszthető, kompatibilis a mai gyors világgal. Dokumentumok készítésekor, hivatalos ügyintézés alkalmával kikerülhetetlen.

Legvégül egy jövőre vonatkozó kérdést fogalmaztam meg. A válaszok a következőképp alakultak: 31 fő nem szeretné, hogy a későbbi gyermekek ne tanuljanak meg írni, ne használják saját kézírásukat. Három fő az ellenkezőválaszt adta, azonban 1 fő indoklása, értelmezése alapján nem jól értelmezte a kérdést. Fontosnak tartják, hogy a jövő gyermekei is tudjanak kézzel, papírra írni, mert ennek hiánya egészségtelen, technikailag mutáns generációt teremtené. Alapvető intelligenciának, magyarságtudat alapjának vélik.

60–69 éves korosztály

Szociodemográfiai adatok

Az említett korosztály kitöltői mindösszesen 16 fő, melyből 14 nő és 2 férfi. Közülük 10 fő nagyvárosban él, 3 fő faluban, 2 fő kisvárosban és további egy fő községben. Legmagasabb iskolai tanulmányaikat tekintve, 12 fő felsőfokú végzettséggel rendelkezik, 3 fő érettségi bizonyítványt birtokol, és 1 fő szakmai képesítést tudhat magáénak.

Digitális eszközök megléte és használatának felmérése:

Minden személy rendelkezik legalább egy digitális eszközzel. Okostelefonja két személyt kivéve minden válaszadónak van, 14 főnek laptopja, 8 főnek asztali számítógépe, és 3 főnek tabletje is. Összesítve, minimum egyfajta eszköz 2 főnek áll tulajdonában, kétfajta 8 főnek, háromfajta 3 főnek és négyfajta szintén 3 személynek.

Munkahelyükön egy személy kivételével mindenki használ valamilyen digitális eszközt. 8 fő egyfajta készüléket, 4 fő kétfajta, 2 fő háromfajta és egy fő négyfajta, 1 fő sehányat. 9 fő laptopot alkalmaz munkája során, 6 fő okostelefont, 10 fő asztali számítógépet, 1 fő tabletet, 1 fő semmit.

Szabadidős tevékenységük során 11 fő legalább kétféle eszközt használ, 2 fő egyfélét és 3 fő háromfélét. Két ember kivételével ez esetben mindenki használja okostelefonját, 13 fő laptopját, 5 fő számítógépet 1 fő a tabletjét.

9 fő munkaidejében szokott számítógépen gépelni, 14 fő szabadidejében. 7 személy mindkét esetben végez gépelést. 13-an napi szinten gépelnek, 2-en hetente, egy fő havonta.

12 személyre nem jellemző, hogy ipaden, tableten írna digitalizálva, 4 fő nem tudott választ adni a kérdésre.

Kézzel való írás használata

Ebből a korosztályból 10 főre jellemző, hogy naponta szokott hagyományos módon kézzel írni, 6 főről az mondható el, hogy hetente végzi ezt a cselekvést.

13 főnek szükséges munkahelyéhez jegyzetelni, dokumentálni, a fennmaradó 3 személynek nem. 11 fő hagyományos módon, kézírással végzi ezt a cselekvést, 6 fő digitálisan gépelve, köztes opcióként 2 fő digitális módon kézírással. Mindhárom lehetőséget használatba veszi 1 fő, két lehetőséget 2 fő, 1 fő nem jelölt semmilyen választ.

16 fő hagyományos módon, kézzel írva készíti el a bevásárlólistát, 2 fő digitális eszközt igénybe véve gépelve. 2 fő mindkét lehetőséget használja.

11-en kézzel írva töltik ki a csekket, és személyesen adják fel, ezzel ellentétben 7 fő digitálisan, online módon rendezik számláit. 3 fő mindkét lehetőséget alkalmazza.

A megkérdezettek közül 4 fő nem vezet határidőnaplót, velük ellentétben 7 fő napi rendszerességgel, 8 fő hetente, 5 fő havonta. 11 személy nem digitálisan vezeti naptárát, tennivalóit, 3 személy igen.

Naponta használ jegyzetfüzetet 7 fő, hetente 1 fő, havonta 4 fő. 4 fő egyáltalán nem használja. Ha váratlanul feljegyeznivalójuk akad, 15 személy, papírra íróeszközzel írja le. 1 személy mindkét lehetőséget megjelölte.

Az írás megítélése

Összesítve, az alábbi eredményeket kaptam: 6 fő azt válaszolta, hogy kifejezetten szeret írni, 7 fő szívesebben használja saját kézírást, és csak akkor gépelnek, ha nincs más lehetőségük.

További 3 személy szívesebben jegyzetel modern módon, digitális eszközzel, mint hagyományosan.

Mindannyian munkahelyükön kívül is használják kézírásukat. 15 fő bevásárlólista-készítés alkalmával ír hagyományosan, 8-an receptíráskor, 9-en csekkek kitöltésekor. 3 fő a napló-, illetve 5 fő a levélírást is ilyen módon teszi meg.

Megkérdeztem, hogy fontosnak tartják-e a kézírás használatát, fenntartását, 15 fő igennel válaszolt, és 1 fő nemleges választ adott, melyre felhasználható indokkal nem szolgált. Az egyéni vélemények szerint személyiségfejlesztő hatása pótolhatatlan, a gondolatok megformálásának legszebb és legegyszerűbb módja. Minden esetben „kéznél van”, bárki, bármikor használni tudja, nincs feltételekhez kötve.

9 fő nem tartja fontosabbnak a digitalizált írástípust, míg 7 fő igen, ketten kiemelték, hogy egyformán fontos mindkettő. Gyors, maradandó, kapcsolattartáshoz, szövegszerkesztéshez, munkavégzéshez ma már elengedhetetlenül szükséges, ugyanakkor személytelen.

Ebből a korcsoportból egységesen egyikőjük sem szeretné, hogy jövőben a gyermekeik, unokáik az iskolában ne használják a kézírásukat, helyette csak digitalizáltan jegyzeteljenek. Többen elképzelhetetlennek, embertelennek véli a feltételezést, van, aki úgy vélekedik, hogy írás nélkül nincs élet. Eltűnne egy fontos, alapvető készség, nem szabad leszokni róla, mert bármikor szükségessé válhat, és ez is szorosan kapcsolódik az anyanyelvi neveléshez.

70 év feletti korosztály

Szociodemográfiai adatok

A legidősebb korosztályból mindösszesen 8 hölgy választát vizsgáltam. Ez az alacsony szám abból következtethető, hogy korban legtávolabb állnak tőlem, és ez a korosztály jóval alacsonyabb számban fordul elő a közösségi médiában, ahol megtalálható volt a kérdőív. Emiatt ennek a korcsoportnak a vizsgálata során személyesen is felkerestem néhányukat, és közös munkánk során születtek a válaszok.

Három fő községben él, két-két fő faluban, illetve kisvárosban, míg egy személy nagyvárosban. Egy hölgynek felsőfokú végzettsége van, három személy legmagasabb iskolai végzettsége az érettségi, és négy fő szakmai képesítéssel rendelkezik.

Digitális eszközök megléte és használatának felmérése:

Felmértem, hogy válaszadóim rendelkeznek-e saját digitális eszközzel. 3 fő legalább egyféle készüléket birtokol, ugyanennyi kétfélét és 2 fő háromfélét. Okostelefonja egy kivétellel mindenkinek van, laptoppal 1 fő rendelkezik, tablettel 2 fő, asztali számítógéppel 5 fő.

Nem mindenki, de legtöbbjük nyugdíjas, és már nem dolgozik, de vannak köztük, akik igen, és közülük 1-1 fő laptopot, illetve okostelefont használ munkája során, 2 fő asztali számítógépet. 4 fő nem dolgozik, emiatt semmit nem használ.

Szabadidejükben 3 fő egyféle eszközt használ, 4 fő kétfélét és egy fő háromfélét. Egy kivétellel okostelefont használnak a hölgyek, 1 fő laptopot, 2 fő tabletet, 3 fő asztali számítógépet.

Munkaidejében 3 fő szokott számítógépen vagy laptopon gépelni, 4 fő szabadidejében teszi ugyanezt, és 2 fő nem végez ilyen cselekvést. Egyikük munkaidejében és szabadidejében is. Ami a gyakoriságot illeti, naponta 4 fő folytatja ezt a tevékenységet, 2 fő hetente és 2 fő soha. 1 fő kivételével nem szoktak ipaden, tableten digitálisan kézzel írni.

Kézzel való írás használata

A megnevezett korosztályból 6 főre jellemző, hogy naponta szokott hagyományos módon kézzel írni, 1-1 főről az mondható el, hogy hetente, illetve havonta végzi ezt a cselekvést.

3 főnek szükséges munkahelyéhez jegyzetelni, dokumentálni, a fenn maradó 4 személynek nem. 1 fő kihagyta a válaszadást. 5 fő hagyományos módon, kézírással végzi ezt a cselekvést, 2 fő digitálisan gépelve. Mindkét lehetőséget használja 1 fő.

1 személy nem ír bevásárlólistát, 7 fő a klasszikus módon papírra, íróeszközzel írja meg.

5 fő kézírással tölti ki és személyesen adja fel csekkjeit, 3 fő digitalizáltan tölti ki, és az online ügyintézését választja.

A megkérdezettek közül 2 fő nem vezet határidőnaplót, velük ellentétben 3 fő napi rendszerességgel, 1 fő hetente, 2 fő havonta. 6 személy nem digitálisan vezeti naptárát, tennivalóit, 2 személy igen.

A hölgyek közül 5 személy naponta használ jegyzetfüzetet, egy fő hetente, 2-en egyáltalán nem.

Ha váratlanul fel kell jegyezniük valamit, a többségük, azaz 6 fő papírra írja fel, hagyományos módon, a további 2 fő mindkét módszert alkalmazza ez esetben.

Az írás megítélése

A vizsgált korosztályból 6 fő azt válaszolta, hogy kifejezetten szeret kézzel írni. 2 fő azt nyilatkozta, hogy szívesebben jegyzetel digitális eszközön, csak akkor ír kézzel, ha nincs más opció, ami helyettesíthetné azt.

Mindannyian használják kézírást a munkahelyen kívül is. 6 fő bevásárlólista-készítés alkalmával ír hagyományosan, 5-en receptírásakor, 6-an csekkek kitöltésekor. 2 fő a napló-, illetve 2 fő a levélírást is ilyen módon teszi meg.

Egyöntetűen, mind a 8 válaszadó fontosnak tartja a kézírás használatát, annak fenntartását. Indoklásaik közt szerepel, hogy évezredek hagyomány, mely a magyar kultúra része, elképzelhetetlen nélküle az élet. Személyes, egyedi, temérdek emlék és élmény fűződik a régi levelezési szokásokhoz, melyeket sokan még most is őriznek.

Egyenlő számban megoszlott a véleményük, mi szerint, 4 személy nem tartja fontosabbnak a digitális írástípust, és ugyanannyian igen. Vannak, akik sürgősen tartják a gépirást, hiszen alapvetőbb módszerként a kézírást feltételezik, melyre mindenki képes. Azonban többen belátták, hogy számos hasznos és könnyebb funkcióval van ellátva a másik módszer.

Utolsó sorban egy jövőre vonatkozó kérdést fogalmaztam meg. 7 fő nem szeretné, hogy jövőbeli unokáik ne tanuljanak meg írni, ne használják saját kézírásukat. Egy fő nem ezt a véleményt osztotta, aki a gyorsaság, időhatékonyság miatt döntött így. Ezt a feltételezést a legtöbben képtelenségnek tartják, elvárják, hogy a jövő generációja is használja kézírását.

5 Kutatási kérdések megválaszolása

K1: Visszaszorulóban van-e a kézírás használata?

Évtizedekkel korábban egyetlen és elsődleges módszerként a kézzel való írást használták, most már azonban, nem ez az egyetlen. A gyors léptekben fejlődő technikának köszönhetően új módszer alakult ki. Tehát az egyensúly változott, a gépelés egyre több ember számára lett, és a jövőben lesz is használatos, de ez a tény nem borította fel a két módszer közti fennállást.

A vizsgálat eredménye alapján 95,4%-ban, fontosnak tartják a kézírás használatát és annak fenntartását az emberek (9. ábra). Az egyéni válaszokat összesítve a többség minden esetben amondó volt, hogy szükség szerű, elhagyhatatlan ennek a módszernek a használata. Azokban az esetekben, amikor munkahely vagy tanulmány által nincs megszabva, hogy hétköznapi iratokat kézzel vagy gépelve készítsenek el kitöltőim, összesített eredményként azt kaptam, hogy bevásárlólistát 203 fő klasszikus módon kézzel írva, papírra készít el. Ugyanígy 200 fő jegyzetfüzetben írja fel teendőit, és 216 személy hirtelen feljegyzés alkalmával tollért és papírt nyúl, ahelyett, hogy telefonjában jegyezné le. A fiatalabb generációk is tisztában vannak vele, hogy nélkülözhetetlen az alkalmazása, számos fejlesztő hatása miatt. Evidens, azok számára is, akik kevésbé szeretik alkalmazni. Az emberiség során fontos mérföldkő a kommunikáció, annak szóbeli és írásbeli formája is. Egyértelmű visszafejlődés lenne, ha hagynánk kiveszi az életünkből.

Dolgozatom eredményeként az a konklúzió vonható le, hogy jelen időben nincs hátrébb szorítva a kézzel való írás a gépeléssel szemben. Mindkettő fontos és szükséges a maga módján, bizonyos területeken, de az emberek nagy többsége tisztában van azzal, hogy nem felülírható egyik módszer a másikkal szemben. A képzeletbeli mérleg még mindig a hagyományos módszer irányába billen el, csupán az idő előrehaladásával egyre kisebb lesz a kettő közti különbség.

K2: Előnyben részesíti-e a digitális írásmódot a fiatalabb korosztály, míg ezzel szemben, az idősebb generáció preferálja a kézírást?

Összességében a válaszadók 57,2%-a fontosabbnak tartja a digitális írástípust (10. ábra). Azonban ez csak hozzávetőleges, mert jó néhány kitöltőm korrigálta vagy kiegészítette az ehhez tartozó kérdésemet. A kérdésben középfokú melléknévként jelent meg a minőségjelző, azonban sokan kiegészítették vagy árnyalták válaszukat, miszerint „nem fontosabb, hanem egyenrangúan fontos” vagy szükséges mindkét módszer.

Az általános iskolai, középiskolai és a mostani felsőoktatásban résztvevő diákok már beleszülettek, illetve nagyon hamar találkoztak a digitális világ adta lehetőségekkel. Emiatt nekik a mindennapi életük részévé vált a digitális eszközök használata és az általuk nyújtott lehetőségek kihasználása. Nekik ezek működtetése nem okoz gondot, nem idegen számukra, sőt inkább természetes, hogy hasznát veszik. Emiatt ők valóban szívesen használják a digitális módszert, tanulás és kommunikáció céljából. Az általános és középiskolai korcsoportról univerzálisan elmondható, hogy számukra hétköznapi a gépelés, az élvezet miatt. Jelentős könnyítés, leginkább csúnya írásuk okán, ha tehetnék, többen nem is használnák folyóírásukat.

A „huszonéves” tanulók helyzete már mást mutat. Ők is tisztában vannak és magasabb szinten igénybe is veszik a digitális világ adta lehetőségeket e téren is, ugyanakkor ők emellett jobban ragaszkodnak saját kézírásukhoz is. Ők már valóban tapasztalják, hogy bizonyos munkakörökben elkerülhetetlen a digitális írásmód használata, akárcsak a legtöbb hivatalos ügyintézés esetén. Nem jelentős eltéréssel, de többségük szívesebben választja, ha van rá lehetőség, hogy saját kézírását alkalmazza. Úgy gondolom, az ő esetükben kiegyensúlyozottabb a két módszer felhasználása. Nekik, már semmilyen szférában nem kötelező, hogy csak a kézírásukat használják, míg egy általános iskolás diák számára igen, ugyanakkor, saját igényük miatt, fenntartják. Ugyanez elmondható a 30–39 éves korosztályról is, ők azon személyek, akik a munkavilágában és ügyintézők alkalmával leginkább kihasználják a digitális módszer praktikus és szükséges előnyeit.

A 40–49 éves és 50–59 éves korcsoportoknak már bele kellett tanulniuk a modern világ adta lehetőségek használatába. Szükségesnek vélik, és sokan élnek is az általa nyújtott előnyökkel, azonban abszolút helyettesíthetőnek tartják. Az „ötvenes korosztály” elfogadóbbnak mutatkozik, mint az előző. A fennmaradó két korcsoportra az jellemző, hogy több emocionális gondolat, emlék fűzi őket a hagyományos kézíráshoz, emiatt inkább azt preferálják. Elismerik a modern módszer szükségességét, sőt, van a legidősebb korosztályból, aki rendszeresen használja is, azonban ők kevésbé megalkuvóak.

Dolgozatom során azzal az eredménnyel szembesültem, hogy a vizsgált korcsoportok mindegyikéből a többség inkább folyóírását használva szeret írni. Összesítve 230 fő válaszolta, hogy kifejezetten szeret írni, szívesebben teszi ezt, mint digitális készülékkel. Ezt nagyon jó kimenetelnek tartom! Tehát tulajdonképp elmondhatom, hogy nemcsak az idősebb generáció részesíti előnyben a kézzel való írást. Azonban azt megfigyeltem, hogy az ötvenéves kor feletti korosztály és a középiskolai korcsoport teljesen máshogy viszonyul az effajta íráshoz.

A tinédzserek leginkább szimplán funkcionális indokok miatt tartják elengedhetetlennek a kézírás. Ezzel szemben a húsz év feletti generációkban már megjelenik az esztétikum, az

érzelemkifejezés, az önismeret, az identitás, az egyediség, mint pozitív erény. Tehát ők – ahogy én is – sok esetben „jó érzésből” írnak kézzel.

Az ötven év feletti korosztálynál egyértelműen megfigyelhető volt, hogy azért is ragaszkodnak ehhez, mert sok-sok olyan emlék fűzi őket ehhez a módszerhez, mely a régmúltból fakad, például gyermekkorukból, és erre jóleső érzéssel gondolnak vissza. Ahogy a mondás is tartja, a szó elszáll, az írás megmarad. Számos válaszadóm közölte, hogy mai napig őriz régebből megmaradt üzeneteket, szerelmesleveleket, és sokaknak céljuk, hogy ők is ily módon fennmaradó emléket állítsanak. A legidősebb generációk számára ez a módszer számít evidensnek, de nem csak emiatt választják ezt, hanem mert érzelmi szálakat fűznek a kézzel való írás használatához.

K3: A válaszadók hogy viszonyulnak a kézírás feltételezésen alapuló visszaszorulásához?

Kitöltőim zöme abszurd feltételezésként kezelte, hogy a jövőből kivesszen a kézírás. 95%-ban nem szeretnék, hogy a jövőbeli gyermekek ne használják kézírásukat, felváltsa azt a digitális írásmód (*11. ábra*). Elképzelhetetlen számukra egy olyan világgép, melyben az ember ne tudná leírni saját nevét. Egyfajta szabadságvesztésként élnék meg, a technika örökös kiszolgáltatottságaként.

Alapkészség, az alapműveltség része, egy lehetőség, mely mindenki számára adva van, bármikor, bármilyen körülmények között használható. Nincs feltételekhez kötve (eszköz, áram, pénz), nem tudhatjuk, az idő során milyen berendezkedése lesz a világnak, de íróeszközt szinte bármiből lehet kialakítani, így ily módon „nem áll meg a világ.” A jövő generáció számára is biztosítani kell az alapvető jogot, hogy megtanulhassanak írni, ezzel a módszerrel is. Az egészséges emberi fejlődés kihagyhatatlan állomása az írni-olvasni tanulás, egy gyermek esetében különösen fontos, számos fejlesztő hatása miatt. Elengedhetetlen a szemkézkoordináció és finommotorika fejlesztésében, sík- és térbeli tájékozódásban és megannyi területen pótolhatatlan pozitív erénye okán. A gondolkodást, a helyesírást és a tanulást is segíti, jó hatással van a memóriára. Egy diák esetében, főleg, ha tanulmányai elején van, nem szerencsés, ha úgy tanul meg olvasni, ha nem írja le a betűket. Ez a két legalapvetőbb készség is kéz a kézben jár. Tehát, a jövő kisgyermekei nem lehetnek megfosztva egy kulcskompetenciájú készségtől a digitalizáció előrehaladása következtében.

Természetesen nem elhanyagolható a gépelés technikájának elsajátítása sem, hiszen a mai világban már ez is mindennapos és fontos, azonban ez nem szoríthatja ki a kézzel való írást. Meg kell adni a gyermeknek a lehetőséget, hogy mindkét módszer tudásának birtokában le-

hessenek, és majd az adott iskolarendszerben, eldönti, melyiket szeretné használni, melyikre van leginkább szüksége.

6 Összegzés

A digitális forradalom az emberiség minden szegmensére hatással volt, és jelenleg is befolyásolja azt, ez alól az írás sem kivétel. A digitalizált írásmódszer sokban megkönnyíti a mai létezés formáját. Úgy gondolom, a klasszikus, kézzel való írást számottevő funkciója miatt nem válhatja fel, azonban elzárkózni sem érdemes tőle.

Kutatási munkám során elsődlegesen ismereteket szereztem az írástörténelem nagy volumenű történéseiről, mely fejlődést eredményezett az emberiség számára. Ezt követte a felhasznált kérdőív megszerkesztése, és annak közzététele, az eredmények begyűjtése. A vizsgálatom során a legnagyobb hangsúlyt ez a rész kapta. Általánosan is szemügyre vettem a kapott eredményeket, majd leszűkítve, korosztályokra lebontva folytattam az összefüggések keresését. Kutatási kérdéseim megválaszolása során válaszokat kaptam a feltevéseimre, kérdéseimre. Széleskörű kérdőívet készítettem, nem is tudtam felhasználni az összes részét. Úgy gondolom ez a téma még számos megválaszolatlan kérdést, összefüggést rejt magában, bízom benne, hogy ezeket a későbbi kutatások feltárják a jövőben.

Az egyre fiatalodó generáció számára kevésbé lesz közkeletű a klasszikus írás, hiszen ők a gyors digitalizáció idejébe születnek, ezáltal természetessé is válik számukra. A szülők, nagyszülők, pedagógusok feladata, hogy a nevelés-oktatás során kialakítsák az ifjú nemzedék számára is a hagyomány tiszteletét, és annak fenntartásának jelentőségét. Azonban fontos, hogy a digitalizáció nem ellensége az írásnak, a megértés és a használat nem a módszeren múlik. Az írás az egyik legfontosabb eszköze az emberi gondolatok közlésének. A fejlődés megállíthatatlan, de az írásra mindig szükséges lesz!

7 Irodalomjegyzék

- Benczik Vilmos (2001): *Nyelv, írás, irodalom kommunikáció elméleti megközelítésben.*, 55-108.p. Budapest: Trezor.
- Benedek András (2007): A tanulás és tudás a digitális korban. *Magyar Tudomány* , 1159-1162.p.[online] [h.n.] [2023.04.30.] >URL:
<https://www.epa.hu/00600/00691/00045/pdf/1159-1162.pdf>
- Crystal David (1998): *A nyelv enciklopédiája*. Budapest: Osiris Kiadó., 225-262.p.
- Jakab György (2011): Írás és olvasás a digitális kultúrában. *Új Pedagógiai Szemle* , 92-98.p.[online] [h.n.] [2023.04.30.]
>URL:https://folyoiratok.oh.gov.hu/sites/default/files/article_attachments/upsz_2011_10_09.pdf
- Jakó Zsigmond& Radu Manolescu (1987): *A latin írás története*. Budapest: Európa Könyvkiadó.
- Lannert Judit – Vágó Irén– Körösné Mikis Márta (2006): *A felnőttek digitális írás- és idegennyelv-tudása*. Budapest: Nemzeti Felnőttképzési Intézet. [online] [2023.04.30.] >URL:
https://konyvtar.nive.hu/files/07_lannert.pdf
- Tóth Éva (2010): Az ékírástól az elektronikus levélig. *Periodica Oeconomica* , 122-128.p. [online] [h.n.] [2023.04.30.]
>URL:http://gti.ektf.hu/anyagok/po/2010/2/PO20102szam_Tothe.pdf
- Várkonyi Nándor (2001): *Az írás és a könyv története*. Budapest: Széphalom Könyvműhely. [online] [2023.04.30.] >URL: <http://vmek.uz.ua/01600/01653/01653.pdf>
- Veszelszki Ágnes (2012): Új írásjelek digitális és kézzelírt szövegekben. *Anyanyelv-pedagógia* , 453-456.p. [online] [2023.04.30.] >URL: <https://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=418>

8 Mellékletek:

1. sz. melléklet: Kérdőív

Kedves Kitöltő!

Orsós Vanessza vagyok, a MATE Kaposvári Campus negyedéves tanító hallgatója. Az alábbi kérdőív szakdolgozatomhoz szükséges, mely a hagyományos és digitalizált írást vizsgálja 10 éves kortól, 65 éves korig. A kitöltés önkéntes, kb. 15 percet vesz igénybe, és névtelen módon történik. Az összegyűjtött információk számadatokként fognak megjelenni szakdolgozatomban.

Köszönöm a segítséget!

Kitöltő életkora: (10-14 éves korig/15-19 éves korig/20-29 éves korig/30-39 éves korig/40-49 éves korig/50-59 éves korig/60-69 éves korig/70 éves kor felett)

Kitöltő neme: (nő/férfi)

Lakhely típusa: (puszta, tanya/falu/község/kisváros (maximum 20 ezer főig)/nagyváros (20 ezer fő felett))

Legmagasabb iskolai tanulmány: (általános iskolai végzettség/ szakmai végzettség/érettségi végzettség/felsőfokú végzettség)

Foglalkozás:

Rendelkezik-e saját digitális eszközzel? Kérem, jelölje a megfelelő választ! (igen, okostelefonom van/ igen, laptopom van/ igen, tabletem van/igen, számítógémem van/igen ipad-em van/nem)

Iskolában/Munkahelyén szükséges alkalmaznia az alábbiak közül valamelyiket? Kérem, jelölje a megfelelő választ, többet is lehet!(igen számítógépet/ igen laptopot/ igen ipad-et/ igen, okostelefont/ igen tabletet/ nem, egyiket sem)

Milyen gyakran teszi? Kérem, jelölje a megfelelő választ! (soha/néha/gyakran/sokszor)

Szabadidejében használja az alábbiak közül valamelyiket? Kérem, jelölje a megfelelő választ, többet is lehet!(igen számítógépet/ igen laptopot/ igen ipad-et/ igen, okostelefont/ igen tabletet/ nem, egyiket sem)

Milyen gyakran használja a felsorolt eszközöket a szabadidejében? Kérem, jelölje a megfelelő választ!(soha/néha/gyakran/sokszor)

Szokott számítógépen, laptopon gépelni? Kérem, jelölje a megfelelő választ!(igen munkaidőben/ igen szabadidőmben/ nem)

Milyen gyakran teszi? Kérem, jelölje a megfelelő választ! (soha/néha/gyakran/sokszor)

Szokott ipaden, tableten digitálisan kézzel írni? Kérem, jelölje a megfelelő választ!(igen/nem)

Szokott hagyományosan kézzel írni? Kérem, jelölje a megfelelő választ! (igen naponta/igen hetente/ igen havonta/ nem)

Szokott aláírni digitálisan kézírással? Kérem, jelölje a megfelelő választ!(igen/nem)

Munkahelyéhez/iskolájához szükséges-e jegyzetelés, dokumentálás? Kérem, jelölje a megfelelő választ! (igen/nem)

A munkahelyén/ iskolájában milyen módon jegyzetel/dokumentál? Kérem, jelölje a megfelelő választ! (digitalizáltan, gépelve/digitalizáltan kézírással/ hagyományos kézírással)

A bevásárló listát milyen módon írja meg? Kérem, jelölje a megfelelő választ! (papírra íróeszközzel/ digitális eszközön gépelve/ digitalizáltan kézírással)

A csekkeket milyen módon tölti ki, adja fel? Kérem, jelölje a megfelelő választ! (digitalizáltan/ személyesen, kézzel írva)

Használ határidőnaplót? Kérem, jelölje a megfelelő választ! (igen naponta/igen hetente/ igen havonta/ nem)

Használ jegyzetfüzetet? Kérem, jelölje a megfelelő választ! (igen naponta/igen hetente/ igen havonta/ nem)

Ha hirtelen fel kell jegyeznie valamit milyen módon teszi? Kérem, jelölje a megfelelő választ! (papírra íróeszközzel/digitális eszközön)

Digitális eszközön vezeti naptárát, tennivalóit? (igen/nem/nem tudom)

Szeret kézzel írni? Kérem, jelölje a megfelelő választ! (igen, kifejezetten szeretek/ nem, inkább számítógépen, tableten jegyzetelek/ csak akkor írok kézzel, ha nincs más választásom, csak akkor gépelek, ha nincs más választásom)

Munkahelyen/Iskolán kívül szokott kézzel írni? Kérem, jelölje a megfelelő választ! (igen/nem)

(Ha ez előző kérdésre igen volt a válasz) Mihez használja kézírását? Kérem, jelölje a megfelelő választ! (bevásárlólista készítéshez/ csekkek kitöltéséhez/ receptíráshoz/ levélíráshoz/ naplólíráshoz/ egyéb: válaszadó írja be)

Fontosnak tartja a kézírás használatát, fenntartását?(igen/nem) Kérem, válaszát indokolja!

Fontosabbnak tartja a gépelést?(igen/nem) Kérem, válaszát indokolja!

Szeretné-e a jövőben, hogy gyermeke/unokája az iskolában ne használja a kézírását helyette csak digitalizáltan jegyzeteljen?(igen/nem)Kérem, válaszát indokolja!

5. sz. függelék – Hallgatói és konzulensi nyilatkozat minta

NYILATKOZAT

Alulírott ORSÓS VANESSZA, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, KAPOSVÁRI Campus, TANÍTÓ szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Kaposvár év 2023. 05. hó 03. nap

Hallgató

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom záróvizsgán történő védelemre javasolom/ nem javasolom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023. év Május hó 3. nap

Belső konzulens

*Kérjük a megfelelőt aláhúzni!